

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 .
Pe o lună . 2.40 .

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțumite publice și Loc
deschis costă fiecare ziar
90 filor.
Manuscrisurile nu se înapă-
tează.

Banca generală de asigurare*).

De Filoromânul.

II

Ce însemnătate are pentru Români o bancă de asigurare? A da un răspuns după determinațiunea interprinderilor economice-comerciale, răspunsul determinațiunii educative ni-ar fi gata. Dacă însemnătatea acesteia ar fi numai în o afacere de câștig, de care părere poate vor fi mulți precum și un domn de bancă din jurul Seliștei, ar fi trist. Trebuie să pătrundă ideea în masa mare a poporului și în deosebi a inteligenței, că nu e așa. Nici băncile dvoastră nu se sporesc, nu-și ridică capitalurile, nu fac un reescompt mare numai din punct de vedere economic.

V'a pus întrebarea un oare care străin, că ce e cauza forței dvoastră? Cauza, așa cred, și vor fi de acord cu mine toți, cari pătrund chestia fundamental, e nici economică, nici financiară, ci e socială.

Vedem, cum Românul coboară din munți cu desagii pe spate, băiatul pe lângă el încă în opinci... merg spre cutare oraș, la școală străină. Crescând bietul băiat între străini cu chin și vai își însușește pregătirea celor necesare pentru lupta vieții. Terminând diferitele cursuri, pășește în toiul luptelor mari ale vieții reale. Unde să se așeze? Dela cine să aștepte sprijin?

*) Vezi Nr. 283—1911.

Cine să-i asigure viitorul? Străinii? O, vai de pânea aceea câștigată la străini! Vai de sufletul acela amărât. Ori te-ai predat sortii nemiloase devenind un nimenea, o unealtă nerespectabilă, în care străinii n'au încredere, ai tăi te batjocuresc, te hulesc, te eschid dintre ei, ori nu te predai și atunci existența materială ți-e periclitată. În fine dela străini numai os de ros capeți, cât de escelent ai fi. E și natural. Prin urmare sunt siliți ca să vină la vatra părintească, dacă voesc, ca mai departe Români să rămână. Partea mare nici na'r găsi aplicare la străini. Ce ar face ei? — Pentru dvoastră terenul economic-comercial mai e liber atât, cât e. Sunteți siliți a-i așeza. Am văzut înființându-se filiale a unor bănci numai din motivul acesta. Și e bine așa.

Eu din acest punct de vedere prețuese prima dată însemnătatea băncii de asigurare a dvoastră. Cu timpul la sute de persoane și familii ve-ți asigura pânea cea de toate zilele, ori altora le ve-ți îmbunătăți soarta prin asigurarea venitelor laterale. Ca atare, va avea și alte înriuriri asupra vieții economice, sociale, culturale românești. Sumele ce se vor încasa, rezervele bine plasate vor da un avans simțitor tuturor mișcărilor economice, financiare și comerciale. Persoanele, cari vor fi în serviciul băncii vor veni în legătură directă cu toți și cu toate, vor fi vestitorii tuturor lucrurilor bune și rele dintre Români, vor fi îndrumătorii, sfătuitoarii, vor fi agenții, detectivii comerțului românesc. Subliniez cuvântul: agenți. Pentru că Dv.

nu aveți agenți. Și știți ce va să zică agent? A fi cult și prost, a fi obraznic și modest, barometru și granit, a fi dat afară pe ușă și a intra pe fereastră: a fi reclumul viu al economiei moderne. E o funcție foarte grea. Cine știe să o împlinească, face mari servicii societății la care e aplicat, dar tot odată face servicii națiunii aparținătoare. Cu greu se va îndeletnici caracterul Românului cu cariera aceasta, dar na're încotro, timpul pretinde și aceasta. (Despre agentul de asigurare altădată). La mulți dintre Dvoastră, le va fi greu sau chiar rușine a fi agent. Nu! să nu le fie greu. Dacă consulul general al Germaniei la primul prinz luat în primul hotel din Belgrad îi succede a vinde 25 sticle champagne nemțesc, nu va fi mai înjositor, unui Român cinstit. Luptele cele mari dintre popoare nu se încep, nici nu se isprăvesc cu „Mons Meg”-uri, ci cu ofert — comandă — cont.

A apărut în „Tovărășia” un apel-îndrumare către popor, ca să sprijinească banca de asigurare românească. Foarte bine. Dar nu e destul. Necesari e, ca toate gazetele Dvoastră să deschidă zilnic loc gratis pentru reclama societății. Și poporul totuș va fi exploatat de străini, dacă inteligența nu va fi la înălțimea chemării sale. Din experiențele câștigate motivez afirmarea aceasta. Un prieten agent local cu jur de 3—4 sate la o societate străină a făcut asigurări d. e. în luna Decembrie a. c. 103.000 cor., dintre cei asigurați, toți Români afară de doi inși cu 30.000 cor. I'a făcut undeva cineva atenți pe bietii oameni, să mai aștepte vre-o 30 de zile, că

Rămâi.

Seninul ochilor tăi blânzi

Și glasul tău cuminte

Mi-aprind în suflet un fior

Că'n fața celor sfinte,

Nădejdea unor clipe dragi

Mi-aduce 'n suflet pace

Și visul meu înfiripat

Din sare se desface.

...Rămâi stăpâna mea de-acum,

Copilă visătoare,

Seninul ochilor tăi blânzi

Pe veci să mă 'nfioare.

I. N. Părvulescu.

Honoré de Balzac.

Voiajorul comercial.

— Fragment din „L'illustre Gaudissart”. —

Trad. de Adrian Corbul.

Voiajorul comercial, personaj necunoscut în antichitate, nu este el una din cele mai curioase figuri create de moravurile epocii actuale? nu este el merit, într'o anumită stare de lucruri, să însemne marea tranzițiune care, pentru observatori, unește vremea exploatărilor materiale cu cea a exploatărilor intelectuale? Acest pirofor omenesc este un savant ignorant, un mistificator mistificat, un preot necredincios, dar care vorbește minunat de bine de misterele și de dogmele sale. Ce figură curioasă! Omul acesta a văzut totul, el știe totul, și cunoaște pe toată lumea. Săturat de viciile Parisului, el poate afecta bonomia provinciei. Nu este el inelul care leagă satul de capitală, cu toate că el nu este de fapt nici provincial nici parizian, ci simplu călător? El nu vede nimic în fond; oamenilor și locurilor nu le știe decât numele; el nu apreciază lucrurile decât la suprafață; privirea sa alunecă deasupra obiectelor, fără a le pătrunde. El se interesează de orice și nimic nu-l interesează. Batjocuritor și „chansonnier”, iubind în general toate partidele politice, el este în fundul mimei un bun patriot. Posedând o mimică escelentă el știe lua rând pe rând, zâmbetul iubirii, al mulțumirii, al amabilității, zâmbete pe cari le părăsește când revine la adevărul său caracter care e mai degrabă in-

dolent și inexpressiv. El este ținut să fie un observator, căci altfel riscă de a renunța la meeria sa. Nu este el fără încetare constrâns de a sonda oamenii dintr'o singură privire, de a le ghici acțiunile, moarvurile și mai ales solvabilitatea; și, pentru a nu-și pierde vremea, de a pretui dintr'odată șansele lui de succes? De aceea, obiceiul de a tranșa cu repezițiune în orice afacere, face din el un sententios. El formulează judecăți categorice asupra teatrelor și actorilor din Paris și din provincie. Apoi cunoaște locurile cele bune ca și pe cele rele ale Franței, de actuet viu. El poate călăuzi la nevoie, pe drumurile virtuții și pe ale vitului cu aceeași siguranță. Dotat cu elocvență, el poate opri sau relua fără greș colecția sa de fraze pregătite de mai înainte, cari curg fără încetare, și cari produc asupra victimelor efectul unui duș moral. Povestitor, anecdotist, el fumează și bea, după împrejurări. El poartă lanțuri de ceas cu medalioane, și impune oamenilor mărunți, trece drept un milord prin sate, nu se lasă păcălit nici odată și știe să-și lovească buzunarele, pentru a nu fi luat drept un hoț de către servitoarele grozav de neîncrezătoare, ale oaselor burghezești unde pătrunde. Cât despre activitatea sa, nu este ea o calitate esențială a acestei mașini omenești? Nici șoimul când se repede la pradă sa, nici cerbul când inventează ochiuri subtile pentru a-și ascunde urmele în fața vânătorilor, nici câinii când urmăresc vânatul, nu pot fi comparați cu repezițiunea sborului unui voiajorul comercial, care simte „un comision”, iatetimea cu care-și înșeală rivalul spre a-i lua înainte, artei cu care simte, miroase și descoperă locul și persoana unde-și poate plasa marfa. De

apoi vor putea asigura la banca românească. De unde! Știu un conducător (a-decă ar trebui să fie conducător în sătulețul său, dela care primește pânea.) care chiar în luna acestui Decembrie a promis agentului străin, atât personal cât și cu afacerea, că-i va aduna omenii, ca să asigure la dânsul. Ei aceasta e crimă națională! Acum, când societatea românească bate la ușa Dvoastră, un om inteligent, să se demită la așa ceva, e prea mult. Pentru acela și pentru aceia ar trebui să se edifice un institut cum este la Lipótmező. — Sunt de părerea, că prima dată să vă creșteți inteligența în privința aceasta. Tot membrul intelectual al Dvoastră să fie pătruns de însemnătatea nu economică, ci socială-națională a institutului acestuia. Dacă vor da toți mână frățească, desinteresată, banca Dvoastră în scurt timp poate ajunge la nivelul băncilor indigene, când își va putea apoi întinde activitatea de afaceri și pe plaiuri străine.

E un teren nou de muncă. Nu așteptați, ca poporul să fie primul sprijinitor; poporul leagă contracte foarte ușuratec și cu agenți străini, cu atât mai vârtos cu agenții străini, cari trăiesc între el. Dvoastră, inteligența, trebuie să fiți agenții, sentinelele adevărate, căci altfel cu greu veți prospera. De sine se înțelege, nu e vorba de sprijinul moral numai: fapte se vor cere. Societatea aceasta, la care sunteți interesați în diferite chipuri, serviciile Dvoastră nu le va onora cu mulțumiri publice. — vor fi onorați cei ageri, zeloși cu binemeritele parale de proviziune. A câștiga pe cale cinstită, mic și mare. — a sprijini o chestie atât de însemnată pentru toți Români, cu un cuvânt a servi individualității proprii și marelui public, e o armonie națională dintre cele mai frumoase.

Sunt ferm convins că „Generală” va fi a doua întreprindere, care va lega pe terenul economic pe toți Români de bine,

precum leagă „Astra” pe terenul cultural. Deie bunul Dumnezeu, să vă puteți mândri și cu aceasta, precum cu „Astra”. „Sic igitur ad astra”.

Demisiunea vice-președintelui partidului național. Precum aflăm din cel mai competent izvor, vicepreședintele partidului național, părintele Nicolae Ivan, a demisionat din comitetul central. Faptele vorbesc. Vom reveni asupra importanței faptului.

Informații greșite? „Gazeta Transilvaniei”, în numărul pe care îl primim astăzi, sub titlul „Informații greșite”, cere să rectifice unele afirmații din interviul dlui Partenie Cosma, publicat în ziarul nostru.

Nu vorbim de cutezanța confratilor dela bătrâna noastră soră, cari îndrăznesc să bănuiască că noi nu am fi redat fidel cele spuse de d. Cosma, nici vom cere să discutăm asupra unor afirmații cari îl privesc pe d. Partenie Cosma. Ne oprim însă asupra unei singure supărări a „Gazetei”.

D. Partenie Cosma zice la sfârșitul interviului că „Românul” ar putea fi mutat și la Cluj, capitala Transilvaniei. D. Cosma mai adaugă apoi:

„Românii sunt în majoritate absolută față de ceilalți locuitori, fără a avea un ziar politic românesc cotidian”.

E foarte natural că această majoritate nu poate fi decât majoritatea românească din jurul Clujului. „Gaz. Trans.” se gândește însă numai la Cluj ca oraș, unde, știe bine și d. Cosma, Români nu sunt majoritate.

„Gazeta” mai face însă o supoziție foarte noștină. Oare „majoritatea” din pasajul cu pricina să fie „majoritatea Transilvaniei”? Bine, dar și în cazul acesta informația e greșită, deoarece în Transilvania avem un ziar cotidian.

— Avem într’adevăr, ziar cotidian în Transilvania? Asta n’o știm. Ori poate d. P. Cosma, cu o fină ironie, s’a gândit la „Gazeta” moartă din Brașov?

„Petiția demisională a contelui Aehrenthal”. Sub acest titlu ziarul vienez „Die Zeit” scrie în ediția sa de aseară: „Înainte de scurta sesiune delegațională din Decembrie, s’au adus în circula-

ție svonuri preatimpurii despre iminenta demisie a contelui Aehrenthal. Svonurile aceste au primit acum o confirmare faptică. Contele Aehrenthal, înainte de plecarea sa la Semmering, s’a prezentat în audiență la monarhul și invocând motivul sănătății sale sdruncinate a cerut să fie deărcinat. Domnitorul a luat la cunoștință demisia, l-a rugat însă pe ministrul de externe să rămâie deocamdată în Semmering și să-și părăsească resortul numai după sfârșitul sesiunii delegaționale. La locurile competente se cunoaște deja și persoana succesorului contelui Aehrenthal. Aceasta persoană e contele Leopold Berchold, ministrul monarhiei la Petersburg.

Ziarele din Budapesta încearcă să infirme informațiile ziarului vienez, colportând diverse știri despre rămânerea contelui Aehrenthal. La rîndul nostru n’am avea decât aplauze însuflețite pentru plecarea marelui protector al compatrioților noștri.

Un vestitor al cuvântului. În numărul de Anul nou al „Românului” un domn care iscălește „G. Stanciu, protopopul Bistriței” scrie un articol de revelații cum se cuvine unui protopop în preajma serbătorii Nașterii Domnului. Și ascultați ce gândiri cuvioase îi stoarce sfinției Sale sublima serbătoare a păcii! După ce spune că în Europa acum „toate-toate se clatină, părăsesc și troznesc” și că „un suflet de viață dător văjii de-alungul prin văzduhul somnoroasei și blânde Europe printrând desgroparea drepturilor furate — și o nouă comasare (sic) a oamenilor și a lucrurilor și a intereselor” (mai ales a intereselor, cuvioase părinte N. R.) eminentul păstor sufletesc încheie minunatul articol cu următoarea concluzie:

„Vot de blam tribunistilor!”

„Afară cu „Tribuna” din casele românilor buni și politicește vârstnici!”

Iar la urmă de tot:

„Serbători fericite!”

Acum nu știu într’adevăr ce trebuie să comasăm noi în acest product unic al domnului protopop: inconștiența ori... impertinența d-sale. Căci în felul acesta evident nu se poate scrie și încă... drept gândiri de sârbătoare din partea unui protopop. În toiuł celor mai acerbe polemici, noi aici, nu ne-am adresat niciodată unui altora astfel de cuvinte. Și dacă d. protopop are îndrăzneala acestui limbaj îi vom aplica și noi unul corespunzător:

câte calități superioare n’are trebuință un astfel de om! Acești diplomați cari vorbesc în numele stambei, a giuravăcălelor, a vinurilor, a postavurilor sunt adesea ori mult mai dibaci decât adevărații ambasadori cari, în cele mai multe cazuri nu posedă decât forma. Nimeni nu se indoiește în Franța de influența acestor negustori profunzi cari reprezintă în satele cele mai perdue genul civilizației și invențiilor pariziene, în veșnică luptă cu bunul simț, cu ignoranța cu rutina provinciei. Cum să uităm aici pe acești admirabili pioneri cari fasonază inteligențele populare, cari tratează numai prin cuvânt cu masele cele mai refractare și pe cari îi aseamăn cu acei proletari neobosiți a căror pilă atacă porfirurile cele mai dure. Voiți să cunoașteți puterea cuvântului și înalta presiune pe care o exersează fraza asupra piștelor de cinci franci cele mai rebele, acelea ale proprietarului infundat în oca lui sătească?... Ascultați discursul unuia din marii demnitari ai industriei parziene, în folosul cărora aleargă, isbesc și funcționează aceste inteligențe — pistoane ale mașinei cu aburi numită Speculațiunea.

— Doamnăle, spunea unui savant economist directorul general și administratorul uneia din celebrele societăți de asigurare în contra incendiului; doamnăle, în provincie, din cinci sute de mii de franci de prime reînnoite, numai cincizeci de mii sunt plătite din inițiativă proprie; restul de patru sute cinci zeci de mii ne vin aduse de stăruințele agenților noștri cari plătesc până într’atâta pe ce înapoiați cu plata, până într’atâta le împuesc capul cu cazuri groaznice de in-

cendii, catastrofe, etc., încât ei sfârșesc prin a-și reînnoi asigurarea. Astfel, elocvența constituie nouă părți din zece ale mijloacelor noastre de exploatare.

A vorbi, a fi ascultat — nu însemnează aceasta a seduce? O națiune care are două Camere o femeie care ascultă cu amândouă urechile, sunt perdute și una și alta. Eva și șarpele ei formează mitul etern al unui fapt cotidian care a început și se va sfârși poate odată cu lumea.

Dați ocol voiajorului de comerț; cercetați un moment chipul. Nu uitați nici redingota-i măslinie, nici mantaua, nici gulerul-de marochin, nici pipa sa, mici cămașa-i de stambă vârgată cu albastru. În figura aceasta așa de originală decât rezistă la frecare, câte naturi diverse ați putea descooperi. Ce atlet, ce circ, ce arme constituie el, lumea în care trăiește, limba de care se servește! Marinar îndrăsnit, el se imbarchează aprovizionat numai cu câteva fraze, pentru a merge să pescuiască în mările de ghiță, în țările sălbătice: în provincie! — Căci, nu este oare vorba de a extrage, prin operațiuni pur intelectuale, aurul aflător prin ascunzișurile provinciei, și de a-l extrage fără durere? Peștele provincial nu supeartă nici undița, nici faciele, el se prinde numai în plasă, cu unelte cele mai blânde. Gândiți-vă acum și vă cutremurați de cascadele de fraze ce se debitează în fiecare zi prin provinciile Franței. Cunoașteți prin urmare genul; imi rămâne să vă vorbesc de individul care va fi eroul povestei noastre...

Trăiește azi în Paris un incomparabil voiajor, cel mai perfect în speța sa, omul care posedă

în gradul cel mai înalt toate condițiile inerente naturii succeselor sale. În cuvântul lui întâlnești în acelaș timp clei și vitriol: clei pentru a prinde și a lipi victimele sale, vitriol pentru a dizolva calculele cele mai dure. Articolul său era pâlăria; dar talentul și arta cu care știa să încante lumea îi dobândiseră o atât de mare celebritate comercială, încât negustorii articolelor de Paris, îi făceau cu toții curte în scop de a-l convinge să binevoiască a se însărcina și cu comisioanele lor. De aceea ori de câte ori se reîntorcea la Paris în urma marșurilor lui triumfale, el trăia veșnic în chefuri și banchete; în provincie corespondenții îl răsfățau; în Paris casele cele mai mari îl lingșeau. Bine venit, sârbătorit, hrănit pretutindeni, rar i-se întâmpla să prânzească odată singur. Ducea o viață de suveran, sau mai bine zis de jurnalist. Nu era el oare foiletonul personificat al comerțului parizian? Il chema Gaudissart, dar fama, creditul său, elogiile cu care era încărcat făcuseră să fie supranumit ilustrul. Ori unde ar fi intrat acest om, în vre-un birou sau în vre-un han, în vre-un salon sau în vreo diligență, în vreo mansardă sau la vreo-bancher — el era veșnic întâmpinat cu cuvintele: „A! iată-l pe ilustrul Gaudissart!” Nici un nume n’a fost vre-odată mai în armonie cu turnura, cu manierele, cu fizionomia, cu vocea, cu limbajul aceluia care îl purta. Totul surădea acestui voiajor, și voiajorul surădea tuturor. Calambururi, răsese graee, figură monacală, rumeneala chipului, trupu-i rabelezian vestmintele, corpul, spiritul, figura se ascundeau perfect într’ânsul. Rotund în afaceri, om de treabă, vesel și voios, ați fi recunoscut numai decât într’ânsul pe bărbatul

Bunii români din Bistrița să alunge dela casele lor pe un astfel de păstor sufleteș care se face în chipul acesta apostolul urei și al vrajbei chiar în sfințele serbători ale Nașterii Domnului. Incolo... „Serbători fericeite” — părinte protopoapel

Amânarea asentărilor. Ziarele din Viena anunță că în urma unui acord dintre cele două guverne asentările din primăvară au fost amânate pe timp nehotărît. Se crede că amânarea s'a făcut în vederea enormelor cheltuieli pe cari le-ar reclama două rînduri de asentări. Ziarul „Fremdenblatt” spune că pricina amânării zace în situația politică din Austria. Tot atât de ușor s'ar putea găsi însă pricina în situația din Ungaria și anume în teama guvernului de-o intenție a obstrucției pe urina proiectului cu asentările în primăvară.

Sufragiul universal. Clubul liberugetătorilor din Budapesta, care în vremea din urmă face o întinsă agitație pentru sufragiul universal, a ținut ieri seara o ședință publică în care a vorbit cunoscutul sociolog ungar Dr. Kunfi Zsigmond, despre reforma electorală. Kunfi a dat sufragiului universal următoarea definiție:

„Sufragiul universal este dreptul fiecărei femei și bărbat în vîrstă, de a alege deputați”.

Socialistul Kunfi a vorbit apoi împotriva tuturor censurilor cari ar putea să restrîngă dreptul de alegere. A combătut censul material și a arătat că și censul intelectual nu poate fi de nici un folos. Alegătorii de astăzi, după afirmația lui Kunfi, deși sunt numai 20 la sută analfabeți, totuși nu au putut ridica nivelul parlamentului deasupra celui de prin anii 80, când erau 35 la sută analfabeți. 2

Ședința Camerei. S'a continuat desbaterea bugetului de finanțe, vorbind justhista Földes Béla, cunoscutul profesor universitar și kossuthista Mezösey Béla, fost secretar general sub coaliție. La sfârșitul discuției ministrul Lukács a depus proiectul legii de apropiere bugetară, proiect care va reclama Camerei și el o zi două de discuții. Pe culoare a fost și azi liniște, lipsind dela ședințe mandarinii partidelor.

umabil iubit de grizete, care se urcă cu eleganță pe imperiata omnibusurilor, care întinde o mână de ajutor doamnelor compulente pentru a se scobori din cupeu, care glumește văzând fulardul surugiuului dela diligență căruia sfârșește prin a-i vinde o pălărie; care zâmbește servitoarelor cărora le înconjură talia cu brațul și le stăpânește pe cale sentimentală; care imitează la masă cum scurge vinul din sticlă dându-și ușoare bobăr-nace peste obraji, sau cum ținește spuma berei când cade în pahar; care isbește tare cu cutitul în cupele fine de șampanie, fără a le sparge, spunând celorlalți: „Faceți și dtră ca mine”; care ia în zeflema pe călătorii timizi, îi des-minte pe oamenii învățați, și stăpânește la masă, unde îi se dau bucățelele cele mai bune. Dar mai mult: Gaudissart știa să înceteze cu glumele la momentul oportun, și avea aerul cu adevărat profund când spunea, trecând pe lângă un oraș nou și aruncând încolo mucul de țigară: „Merg să văd cam ce au în pînțece oamenii din această localitate!” Atunci, Gaudissart devenea cel mai fin, cel mai istet dintre ambasadori. El știa să-și ia un aer administrativ când intra la subprefect, un aer de capitalist când vizita pe un bancher, un aer religios și monarhic când intra la un regal-ist, un aer burghezesc când intra la un burghez. În sfârșit, el era pretutindeni cea ce trebuia să fie...

Scrisoare deschisă

cătră d. dr. Alexandru Vaida, deputat al cercului Arpașul-inferior.

Domnule Deputat.

Poate nici nu-ți mai aduci aminte de oamenii cari au dus la învingere steagul național, desfășurat prin DTa de comitetul electoral al partidului național. Au fost zile de însuflețire mareață pentru cercul nostru zilele de luptă prin care DTa ai ajuns în sfatul țării, de unde cu doi ani mai înainte ai fost surghiunit. Ne-am ținut de datorie sfântă, să dăm tot sprijinul omului în care vedeam un exponent al sfîntei noastre cauze. Soartea neamului nostru o vedeam amenințată, în același fel și cu aceleași arme, cari erau îndreptate contra DTale, și nu cu puține sacrificii — căci sigur și-au ajuns la cunoștință multele neajunsuri ce am avut și avem să le îndurăm în urma ținutei noastre — am luat tăișul armelor dușmane, dând cu mândrie votul aceluia, care era mai puțin așteptat în parlamentul țării.

Zicem, poate nici nu-ți mai aduci aminte de noi, căci dela alegeri nu ne-am mai căzut și nu ai cercat să știi, dacă mai avem și noi ceva de spus. Și așa să nu fie cu supărare, dacă-ți adresăm câteva cuvinte în felul acesta.

Noi am știut la alegere cine e acela care ne cere votul, fiindcă în mintea noastră erai omul ales, ale cărui cuvinte îndreptau pașii națiunii noastre. Ce era mai firesc, decât să ascultăm ori ce cuvânt, îndată ce era rostit de pe buzele sau din vârful penii DTale. N'ai fost pe la noi să vezi rîful ce l'a stîrnit broșura „Mangra. Tisza și Tribuna”.

Am făcut mare nedreptate „Tribunei”, care ne aducea zilnic hrană sufletească a-lungându-o dela casele noastre, căci cine mai putea dubita în cuvintele DTale. —

Am cetit apoi răspunsul „Ce e Tribuna zilelor noastre” și noi, cari țineam mult la deputatul nostru, am rămas zdrobiți; dar tot mai eram încă în credința, că poate noi nu am înțeles îndeajuns ce se petrece în jurul „Tribunei”, și am așteptat mai departe desfășurarea evenimentelor.

Urmarea a fost lupta, care se dă încă și astăzi, între fruntași intelectuali ai neamului nostru, fără sorți de izbândă, căci cu cât se va continua lupta, cu atât vor fi mai mulți învinși.

Din lupta aceasta însă suferă și cercul DTale și poate toate cercurile electorale românești, unde suntem deasemeni desbinați, poate pentru multă vreme, și — în urma luptelor infructuoase dintre Dvoastră — abătuți și fără multă speranță de o soartă mai bună pentru viitorul nostru; **căci unde vom ajunge dacă vom arunca cu tină în cei mai buni fil ai neamului și unde vom ajunge, dacă aleșii neamului recurg la tot felul de arme: decrete cari nu se pot executa, afirmări a căror dovădă e numai pentru un cerc restrîns, bănuiele a căror origine zadarnic o cercetezi... numai ca să nimicească un organ de publicitate.**

Noi nu cerem să fim împărtașiți de secretele cari le tănuiești înaintea mulțimei, dar cerem ca ceea ce nu puteți desveli în-

naintea lumii; ceea ce nu puteți documenta pe față, nici să nu fie scris cu tiparul. Nu cerem să nu vă spuneți cuvîntul în ori ce afacere a neamului, pentru îndrumarea obștei. — dar cerem una: să nu mai lăsați pradă dezbinărilor și certelor cercul care V'a dat mandatul; cerem ca în loc să nutriți și mai mult focul certelor, cu acuze, cum e și cea din urmă ce o aduce-ți dlui O. Goga în „Românul” ca dar de Crăciun — să încercați o liniștire a spiritelor din întreaga românie, punând capăt hărțuiei dintre „Românul” și „Tribuna”, căci numai așa va înceta vrajba și în cercul nostru electoral.

Cerem ca declarațiile DVoastră publice să fie alți de ult sprijinite de dovezi, încât ele să nu mai poată fi buse la îndoială — **căci ce-ar mai fi dacă darul de Crăciun ce îl aduceți noetului Goga se va dovedi afirmațiune neîntemeiată?!**

Noi credem că depinde dela prudența DVoastră politică, dacă vom mai avea și în viitor un cerc electoral cu majoritate românească, de care să dispună comitetul nostru național. În urmăre Vă rugăm să interveniți la loc competent, să se pună capăt hărțuieților, căci suntem siguri că DVoastră le Văși putea liniști. Dacă nu, mica corăbioară a cercului nostru va fi înghițită de valurile ce se ridică din ce în ce mai amenințătoare și atunci nu noi vom fi răspunzători de soartea ce ne așteaptă în fața urnei dela viitoarele alegeri.

Și Vă rugăm să vă gândiți, că la viitoarele alegeri o eventuală nereușită nu va mai putea fi aruncată în spatele alegătorilor fruntași dela sate.

Dacă nu avem parte de organizație — lăsați-ne neatinsă bunînțelege, care a dus la izbândă steagul până acum.

Ioan Stanciu, m. p., paroh, Viștea-de-jos. Pavel Borzea, m. p., paroh, Viștea-de-jos. Ioan Banciu, m. p., paroh, Viștea-de-sus. Aurel Borzea, m. p., contabil, Viștea-de-jos. Solomon Făgărășan, m. p., paroh, Drăguș. George Jurcovan, m. p., învățător, Ucea-de-sus. Dionisie Stanciu, m. p., comerciant, Viștea-de-jos. Alegători în cercul Arpașului.

Anul nou.

în București.

Ziua Anului Nou a fost sărbătorită în mod cu totul deosebit.

La Mitropolie P. S. Arhiepiscop Teodosie Ploesteanul înconjurat de toți preoții Sf. Mitropoliei a oficiat serviciul religios. Răspunsurile au fost date de corul Mitropoliei sub conducerea dlui N. Bănulescu.

La orele 10 jum. dimineața au venit la Mitropolie dnii P. P. Carp, prim-ministru, Al. Marghiloman, I. Lahovari, N. Filipescu, Titu Maiorescu, B. Delavrancea, C. C. Arion și M. Cantacuzino, miniștri; general Coandă și general Costescu comandantul pieței, d. Mitilincu, prefectul poliției capitalei, Panaitescu, dir. siguranței, Bărbătescu, dir. prefecturii poliției, Dobrescu, primarul capitalei, Scorțeanu, procuror general, C. Hiotu, prim-procuror.

La orele 11 a. m., au sosit AA. LL. RR. Principele Ferdinand și Principele Carol însoțiți de aghiotanții regali și princieri dnii general Robescu, general Perticari, colonel Baranga, comandor Grațoschi, major Angelescu și căpitan Manu.

După terminarea serviciului religios P. C. Arhimandrit Teofil Mihăilescu a ținut o predică prin care a arătat însemnătatea zilei Noului an.

Dela Mitropolie AA. LL. RR. și miniștrii s'au dus la palatul regal unde au prezentat felicitări M. S. Regelui.

În tot timpul zilei numeroase persoane oficiale au semnat în registrele palatului, cari au fost deschise până seara.

AA. LL. Regale și auguștii Lor copii au luat dejunul regal.

In Sibiu.

Ca în anii premergători, așa și de astă-dată, în ziua Anului Nou, ieri, Duminecă, s'a prezentat în număr foarte frumos la I. P. S. S. Domn Arhiepiscop și Mitropolit Ioan Meșianu, pentru a-i aduce sincere felicitări de Anul Nou.

Oratorul festiv a fost P. C. Sa, Protosințelul Dr. Eusebiu R. Roșca, director seminarial, care a tălmăcit sentimentele celor ce au ținut să-și arate alipirea și iubirea față de capul bisericii noastre, și de data aceasta.

Excelența Sa, Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Meșianu, a răspuns în termeni călduroși.

Felicitări de Anul Nou s'au adus apoi dlui Partenie Cosma, directorul „Albinei” din partea funcționarilor acestei instituții și P. C. S. protosințelului Dr. Eusebiu R. Roșca, din partea corpului profesoral.

Scrisori din București.

Scritorii și politicianii din Ardeal. — Un protest energic. — Observări. — Dela Grama la Aurel C. Popovici.

București, 1 Ianuarie.

Felul cum „frunțașii dintâi” grupați în jurul pamfletului din strada Zrinyi înțeleg să poarte o discuție principiară, a avut darul de a dovedi că putreziciunea din cercurile autorizate este cu mult mai mare decât și-ar fi putut-o închipui cineva. Metoda nouă, după care acești indivizi grupați în haită de calomnatori, judecă opera unui poet, infamiile puse la cale cu atâta perversitate de suflet — dar în același timp cu atâta prostie — au revoltat tot ce are mai ales poporul nostru.

În discuțiile, cari au loc, nu este om cu judecată sănătoasă, care să nu infiereze cu ultima energie gesturile desmățate ale celor câțiva „frunțași dintâi” cari au ținut să arate că știu învârti condeiul tot așa de ușor, cum învârtesc vârcarii dela Olpret ciomagul. Calomnia, cu care a fost gratificat Goga de sărbători a stârnit o furtună de indignare, mai ales în cercurile scriitorilor, cari vor infiera după merit atacurile ce se dau din Vlășia autorizaților. Protestul scriitorilor români împotriva mișeleștilor cancanuri autorizate va apare zilele acestea. Vor vedea atunci urzitorii de infamii că, afară de naivii pe cari îi protestesc, mai este o lume, care judecă, cere dovezi și cumpanește tot ce i-se dă. O lume care, mai ales aici în regat nu iartă mișelia canalelor, ci aplică fierul roșu tuturor acolora cari se cred degajați de orice răspundere.

Zadarnic ar reproduce ai în pamfletul arădan exhibițiile unui avocat, care face pe grozavul într-o obscură fișică din Brăila. Chiar acum va avea loc o consfătuire a negustorilor brăileni, la care se va redacta un al doilea protest în contra calomnatorilor apărați de apărătorul falitului jidan Brauer. Lumea din regat știe ce preț să pună pe vorbele dlui Goldfisch — peștele de aur al bătrânei chestii naționale.

Aziști la discuțiile cari au loc între oamenii iubitori de adevăr, vezi indignarea lor și ascuți sentința ce o dau calomnatorilor. Nu știu peste tot dacă e nevoie de proteste împotriva lor. A pedepsi

după gravitatea lor crimele și nelegiuirile puse la cale îmi pare de prisos. Căci, judecând ceva mai departe, înțelegi că pedeapsa nu mai are nici un rost. Mincinoasa poveste a domnului care cetește versuri în parlament nu este decât o sinucidere a lui. Lovitura, pe care nu i-ar fi putut-o da adversarii de alt neam, și-a dat-o el singur în pornirea-i pătimașe. Lumea românească știe că dacă acest domn a avut vre-un succes în parlamentul ungar, l'a avut atunci când a citat în proastele versuri fabricate în ungurește de dânsul, — ei versurile lui Goga:

Avem un vis neimplinit,
Copil al suferinții,
De jalea lui ne-au răposat
Și moșii și părinții.

Atunci numai a avut succes acest domn, care simte plăcere schimonosind numele altora și care, grație acestui obicei, și-a câștigat în lumea intelectualilor numele de *Vaideel*, nume care i-se potrivește tot așa de bine ca și pentru d. Goldfisch acela de pește al chestiei naționale, pe care știe s'o exploateze tot așa de bine ca și cavalerii de industrie pe anumite personagii feminine.

N'ar trebui să se alarmeze nimenea de gesturile de saltimbaci ale calomnatorilor. S'a afirmat despre ei că nu sunt vrednici să poarte numele de conducători ai unui neam. Ceeace alții n'au voit să arate, căci poate îi durea, arată ei acum. Calitatea sufletului și a pornirilor lor și-o pun ei în evidență. Și bine fac. Lumea poate nu crede afirmațiunile celui mai cinstit om, până nu se convinge de visu. Spectacolul, la care se dedau acești indivizi e merit să dovedească afirmațiunile, cari lăsau să se întrezărească numai pe departe valoarea acestor „cugetători”.

O potrivită analogie se face în cercurile literare bucureștene. Cine nu și aduce aminte de cartea faimosului Grama dela Blaj, care voia nici mai mult, nici mai puțin decât să nimicească opera lui Eminescu, operă, în care el, călugăr cu vaste cunoștințe, nu vedea nimica frumos, nimica ales? Concluzia sârmanului om este că destul a răbdat Românul jugul Turcului și al tuturor barbarilor. Acum nu mai are nevoie să mai poarte și jugul poeziei lui Eminescu. În același sens, cu mai slab aparat științific, a scris răposatul în viață Al. Macedonski. Poate vor fi fost pe atunci naivi, cari să-i creadă. Dar să ne gândim la trivialitățile pe cari le-a tipărit Caion în „Românul” său la adresa lui Goga. Ele nu se deosebesc intru nimica de trivialitățile publicate în „Românul” din Arad.

Iată, în ce privește aprecierea a doi poeți mari, o curioasă asociere de nume: Grama, Macedonski, Caion, Aurel C. Popovici. Și, ce curios, în fața tuturor, în ambele cazuri, stă tot d. Maioreșcu, al cărui cuvânt a făcut să se dea atâta lui Eminescu, cât și lui Goga, ceea ce se cuvine. Cine s'a gândit să protesteze în contra celor scrise de Grama și Macedonski despre Eminescu? Nici scrisoarea lui Caion despre Goga n'au contribuit intru nimica la mișcarea valorii poetului. Nu cumva își închipue dl Aurel C. Popovici că dânsul va fi mai norocos decât antecesorii săi? Cei cari merg pe același drum, folosindu-se de aceleași mijloace, e fatal să ajungă la aceeași țintă. Și, dacă e adevărat că evenimentele se repetă, literaturii noastre i-a fost dat să înregistreze în timp foarte scurt două atentate puse la cale în contra a doi din cei mai aleși reprezentanți ai ei. Atentatul lui Grama în contra lui Eminescu și al dlui Aurel C. Popovici în contra lui Goga. Cum evenimentele se repetă, rezultatul e firesc să fie același în ambele cazuri.

Bietul Grama. A fost reinviat prin articolele de critică autorizată. Și ar fi avut nevoie de liniște.

I. U. Soricu.

Jubileul „României June”.

Viena, 16 Ianuarie.

(Dela corespondentul nostru). Și până Vă voi trimite un raport amănunțit despre minunatele serbări ale jubileului „României June”, Vă trimit în grabă depeșele de felicitare ce au sosit la adresa Societății aproape de prin toate regiunile locuite de Români:

Văleni.

Peșto hotarul oprit mie vă urez să rămâneți un centru de solidaritate națională și culturală pentru Români, cari împedecați de-a învăța în România caută acolo cultură și trebuie să găsească desnaționalizare.

Iorga.

Cernăuți.

Regret că nu pot participa la serbările jubileare, rog primiți felicitări sincere dorind viitor strălucit valoroasei societăți spre binele neamului mulți ani.

Alexandru Hurmuzaki.

La jubileul de 40 ani aduc primei societăți academice române din vechea Vindobona cele mai vii felicitări urind progres strălucit în folosul neamului.

Saghin, rector.

Neputând veni la serbare transmitem felicitări sincere și dorința pentru un viitor strălucit.

Hurmuzaki, Isopescu, Simionovici.

Doresc din inimă ca societatea jubilandă să aibă parte de succese strălucite și pe viitor să crească și să înflorească tot mereu spre bucuria neamului românesc.

Profesorul Dr. Teodor Tarnavski.

București.

Orescat, floreat spre mărirea neamului românesc.

Doctor Zoe.

Arad.

În clipele aceste gândul nostru și al d-voastre trebuie să se îndrepte spre începuturile României June, când marele spirit renovator al lui Eminescu a sămănat la temelie acestei societăți sămânța adevăratei culturi naționale, duhul acestui mare Român se planează veșnic asupra României June.

„Tribuna”.

Blaj.

Împrăștiți pe acasă numai în acest chip putem lua parte la serbările Voastre socotindu-ne împreună prăznuitori.

Societatea Inocențiu M. Clain.

București.

Societatea studenților teologi din regat Vă asigură că participă cu inima la mărețul jubileu al societății România Jună urindu-i existență îndelungată și realizarea frumosului său scop.

preș. Ioan Negoiaș.

Urind prosperitate bătrânei România Jună pentru atingerea idealului formulat ca motto societatea stud. moldo-română îi dorește viață lungă.

preș. Zega.

Vivat, crescat, floreat România Jună din secol în secol.

Onciul.

Cernăuți.

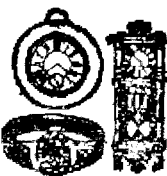
Trăiască neadormita sentinela românească în Viena România Jună intru fala întregului neam.

profesorul Rabener.

Albert Dobó,

giuvargiu, Kolozsvár, Mátyás király-16-15.

(Telefon 842). Fost prăvălia Husznik. (Telefon 842).

Prefăcând și asortând de nou magazinul de clasornice și giuvaricate

al lui ► Husznik János ◀ îl continui eu.

Mare deposit de clasornice și giuvaere și art cole de argint veritabil și de China. Mare atelier de reparaturi. Ochelari se pregătesc

după comandă medicală.

Azuga.

La a 40-a aniversare urez prosperitate și lungă durată. Trăiască toți dela aceasta serbare.

Vasilie Lazurea-Lăzăreanu, lector.

Râmnicu-Vâlcea.

Bucurie urăm societății pe care o sărbătorim, viață îndelungată.

Ionescu, doctor, George Balaban, prof.

Cernăuți.

Sincerile mele felicitări la jubileul de astăzi.

Cornel Tarnowiecki.

Brașov.

Depart de înălțătoare serbare urez României June să rămâie jună dealungul veacurilor.

Maria Baiulescu.

Sibiu.

In preajma jubileului ce serbați ca o veche aderentă a României June sunt fericită a Vă putea felicita și a Vă ura progres întru toate, iubirea de neam să Vă conducă.

Emilia Dr. Rațiu.

Brașov.

Salutăm societatea în aceste zile memorabile și îi urăm prosperare.

Redacția „Gazetei Transilvaniei”.

Vivat, crescat, floreat societatea jublară.

Virgil Onițiu.

Viena.

Mulți ani înainte!

Lucia Poppovits.

Brașov.

Salut cu toată căldura inimii falnica societate, facă ceriul din toți membrii ei tot mântuitori și oropsitului nostru neam românesc.

Dr. Saftu, profesor.

Cluj.

Atât la jubileul de 40 de ani cât și pentru viitorul României Junne, rog primiți sincerile mele felicitări

Arhitectul Cesar Poppovits.

Brașov.

Urări de bine și prosperare.

Silvestru Moldovan.

Rădăuț.

Profesorii români ai gimnaziului Rădăuțean Vă urcăză tot binele, vivat, crescat, floreat Româniea toată!

Bodnărescul, Candra, Catarciuc, Aurel Chelaria, Ioan Cheler, Isopescul, Mahr, Ștropca, Tiron Nicol.

Cernăuți.

Dank für die Einladung bester Glückwunsch.

profesor Roschmann.

Fokău.

La serbarea jubileului de 40 de ani trimiți și eu omagiul felicitărilor mele cordiale zicând vivat, crescat, floreat Româniea Jună pentru împlinirea idealelor mărețe.

Inginer silvic Bartoi.

Cernăuți.

României June spor spre bărbați devotați patriei, neamului și bisericii.

profesor Gheorghiu.

Felicitări cordiale harnicilor pionieri culturali.

profesor Dr. Cuparenko.

Cronică din Paris.

Un fanatic al moravurilor antice. — „Să reinviăm vechia Ellada!” — Chinematograful ca factor școlar. — D. Pierre Loti împotriva Italiei.

Paris, 12 Ianuarie.

Personagiile create de marii scriitori sunt eterne mai ales prin faptul că ele constituiesc sinteza unei epoci întregi, pe lângă unele adevăruri veșnice pe cari le înfățișează. În frumosul său roman „Messieurs les ronds de cuir” d. Georges Courteline, pe care Jules Lemaitre îl numește un Moliere modern, ne rezeșintă pe un slujbaş nebun, Letondu, un nebun impresionat și sinistru până la halucinație, a cărui manie, printre multe altele, este de a se urca pe cămin unde rămâne ceasuri întregi nemișcat, după care, în singurătatea pustie care-l înconjoară, ține cuvântări bizare universului întreg pe care și-l închipuește adunat în fața sa. Letondu este obsedat mai întâi de variate reminiscențe ale elenismului, precum și de o puternică manie umanitaristă. Și una și alta se sbat în sufletul generației franceze din ziua de azi. Rătăcirile decadentismului, ale imperialismului și futurismului au avut drept rezultat de a prodece în spiritele echilibrate o reînnoire la arta clasică. Cât despre ideea umanitaristă, cine nu cunoaște imensa ei influență asupra timpului de față? Așa dar, Courteline a știut să prindă în personagiile sale, fiurul unei epoci întregi. Și adevărul exprimat de marele scriitor, am avut prilejul să-l controlăm printr'un fapt divers din cele mai piceante: Fratele faimoasei dansatoare Isidora Duncan, s'a înfățișat zilele trecute în fața judecătorei din Paris, în urma plângerilor mai multor vecini pe cari tânărul Duncan i-a scandalizat prin vestmintele și apucăturile sale, copiate după epocile cele mai pure ale bătrânului elenism. Junele nostru, degustat se vede de moravurile moderne, a pus bazele unei societăți ai cărei membrii s'au hotărât să trăiască după modelul vechilor greci. Așa bunăoară, ei își mobilau apartamentele după stilul elin, purtau peplumuri albe și ușoare, umblau cu pulpele goale și încălțai cu sandale, iar capul cu pletele buclate li-era veșnic împodobit cu cunune de roze. Lozinele lor e reinvierea cu orice chip a antichității grecești, cu aceleași pasiuni și mai ales cu aceleași concepțiuni despre viață.

Pretutindeni ei caută adepți. Tribunalul l'a achitat pe tânărul Duncan cu condiția de a nu-și mai scandaliza vecinii cu excentricitățile sale. La aceasta neo-elinul nostru s'a arătat umit de incompatibilitatea estetică a burghezilor de azi, cu cea mai frumoasă vreme din istoria omenirii. Bietul tânăr, generos la suflet poate, dar ușor la creier! El nu poate pricepe că cea ce numește el epoca cea mai pură din istorie și-a avut timpul ei și că în omenire nimic nu se repetă, că fiecare epocă își are mentalitatea ei caracteristică, impusă de legi necunoscute nouă. Și apoi, a fost frumos elenismul — cine neagă aceasta?... Dar frumseța lui a fost numai pur exterioară, trupească, pentru a-o numi astfel, în vreme ce dela Christ înceace omenirea tinde mai mult spre o frumsețe morală, cu mult mai demnă, cu mult mai înaltă. Tânărul Duncan s'a împregnat atât de mult de ideile grecești încât sufletul lui s'a întărit, fără de voia sa, într'un egoism limpede dar dur ca un cub de sare. Dovadă: societatea filo-elenică al cărei președinte era, a făcut propagandă în sensul ca „toți bărbații și toate femeile cu dare de mână să adereze la statutele ei, în scopul de a reinvia cu orice chip seninele moravuri ale bătrânei Elade.” Vedeți, cum d. Duncan a căzut astfel în concepția păgânească a selăviei? Căci nu putem uita că la vechii greci al căror geniu îl admirăm atât de mult astăzi,

robia unora în profitul celorlalți a fost o idee curentă și perfect confirmată de moravuri. Or, chemând pe cei cu dare de mână numai, spre a învia îndepărtatele zile ale elenismului, d. Duncan admite inconștient că numai pentru ei este făcută viața și bucuriile ei, iar nu și pentru umilii țărani și lucrători ale căror mâini pline de bățături n'ar trebui să muncescă, după dsa, decât întru voluptățile estetice ale celor îmbrăcați în peplumuri albe și cu capul încununat de roze!..

„O măsură pe cât de inteligentă pe atât și de frumoasă, a fost luată de către ministerul instrucțiunii publice dela noi. Este vorba ca în școli să fie introdus de acum înainte cinematograful, ca un factor din cele mai importante. Nimic mai plăcut, într'adevăr, și mai folositor pentru mințile copilărești! Cinematograful va ilustra de acum înainte lecțiunile de geografie, de științe naturale, de istorie etc. Elevii vor vedea țări în care nu vor intra poate nici odată, animale rare, munți și râuri faimoase, vulcani sinistri și măreți. În ochii lor vor reinvia marele epoci de istorie, cu moravurile și cu îmbrăcămintele lor. Unde mai punem rivna cu care vor urmări copiii lecțiunile cari li-s'au părut aride până acum? Într'ducerea cinematografului în școală constituie după credința mea, cea mai admirabilă întreprindere ce s'au putut da până acuma incomparabilei descoperiri.

...D. Pierre Loti, ilustrul scriitor francez, a publicat acum vre-o săptămână un articol în care protestează în mod neprevăzut împotriva invaziunii italienești în Tripolitania. Articolul academicianului Loti a stârnit o emoție justificată printre italieni. Ziarul italianesc „Ragione” publică acum o scrisoare deschisă adresată dlui Pierre Loti de către cunoscutul scriitor italian Antonio Quattrini. Aceasta este un fost ofițer de marină și a luat parte odinoară la expedițiunea inoțională organizată de puterile europene în contra „boxerilor” chinezi. El s'a luptat alături de căpitanul Viand (adevăratul nume al dlui Pierre Loti), căruia îi amintește astăzi anumite amintiri din campanie: „Aduceți-vă aminte, scrie d. Antonio Quattrini, de vechea biserică asediată de boxeri. Când v'am sosit, noi italienii în ajutor, nu mai aveam decât puține munițiuni. Atunci dta ne-ai sfătuit un tir ale cărui condițiuni le-ai regulat. Fără a fi obligat la aceasta, ai voit să asisti dta însuși la execuția acestui tir, numai pentru plăcerea dea vedea capetele rase ale boxerilor căzând unul câte unul. — Adu-ți aminte de risetele răsunătoare pe cari le scoteai la fiecare salvă a marinariilor noștri. Oime te-ar fi văzut în acel moment, n'ar fi putut recunoaște în dta pe scriitorul blând și milos al melancoliilor orientale. — Adu-ți aminte la Shanghai, pe timpul siestelor noastre, frumoasele teorii ale distrugerii generale pe cari nile expuneași înainte de a o porni spre Peking, frumoasele dtaile proiecte de distrugere „in massă” a „acestor barbari!” Și acuma, cu ce severitate ne judeci pe noi italienii! Unde ți-ai lăsat bagajul de ferocitate superbule umanitarist?”

Scriitorul italian are dreptate! Ori-cine, afară de d. Pierre se poate erija în apărător al umanitarismului. D. Pierre Loti, abstracție făcând de frumosul său talent, e în deobște cunoscut ca un egoist ipocrit și fim, în sufletul căruia viața cu flăcările și cu lacrimile ei, n'a avut nici odată un prea mare răsunset. Criza umanitaristă a ilustrului roman „Pescear de Islanda”, cine știe ce obârșie va fi având! De sigur un pretext de a poza în umanitarist îngrozit de nedreptatea omenescă! Dealtminte, în Franța, nimeni nu ia în serios protestarea dlui Pierre Loti împotriva invaziunii italienești, cu toată unanima admirațiune a francezilor pentru scriitorul atâtor cărți frumoase!

C. R. B.

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Văpsire de haine. Curățare chimică.

Spălare cu aburi.

La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimite franco.

Cronică literară.

Cum s'a stricat limba românească? !

De Dr. Al. Tălășescu.

CAPIT. III.

Despre înlocuirea cuvintelor slavonești.

Domnul Lahovary tratează în capitole deosebitele cuvinte slave înlocuite de „stricătorii de limbă” și cuvintele noi, neologismele introduse „de prisos” în limbă intru cât existau deja cuvinte corespunzătoare fie de origine latină, ori de alta origină în limbă. Aceste operațiuni dsa le numește „volapükisarea limbii”. Deși s'ar fi putut uni aceste capitole, tratez cestiunile urmând pe d. Lahovary.

Dsa începe cu critica înlocuirii cuvintelor:

Ceas, ceasornic, cu oră, orologiu. D. Al. Hoșoș (Ion Gorun) în studiile sale literare asupra gramaticii române ne explică că cuvântul românesc ori în de câte ori, de multe ori etc. este o urmă a cuvântului latinesc hora (ceas), care a fost scos din limba noastră de către slavi, totuș el a rămas sub o altă formă de noțiune a timpului.

Acum se ridică cestiunea de drept, dacă noi am pierdut, ori nu, pentru totdeauna dreptul de proprietate asupra acestui cuvânt și nu-l mai putem revindeca? Este adevărul că noi n'avem drept legal să urmărim hoțul care s'a furișat în sufletul limbii noastre și s'a așezat pe un scaun ce nu era a lui. Noi însă să fim cu destulă inimă și pentru copilul nostru izgonit și uitat de aproape toți în haina lui ce ne pare străină, și să dăm mai puține cnoruri usurpatorului.

Lauroan și Maxim cu latinescul lime. Aș dori totuș să ne poată arăta o scriere românească din acești din urmă 30—40 de ani în care hotarul ar fi înlocuit cu lime. Cu „limită”, da. Cuvântul

Hotar. D. Lahovary îl găsește înlocuit de mort latin lime, n'a putut fi renviat, în schimb însă francezul „limite” a prins o viață mai puternică în limba noastră, decât să-l mai putem expulsa ca pe un venetic fraudulos.

Cuvântul hotar e slav și ungurii îl au la fel (határ) tot dela slavi; noi avem însă și cuvântul vechiu fruntărie (franzuzeste = frontiere) și pe nemțescul graniță (Graenze), care este de sute de ani naturalizat în limba noastră și ne-a dat pe braviții noștri grăniceri.

Pentru nuanțarea imbei ar fi bine dacă cuvântul hotar ar fi întrebuințat precum a intrat în limbă, numai la delimitarea proprietăților de pământ, hotar de moșie, hotarul comunei, iar pentru marginile țării să păstrăm graniță și fruntăria, mai ales pentru granițele muntoase unde ea se ridică ca un frunte. Cât privește neologismul „limita” ea neva despărți de ori ce lucru care are un capăt. Și eu mă voi mărgini aici.

Boală. În cea mai mare parte a țărilor ungurești îi zicem beteșug (betegség) și beteag (beteg), cuvântul care în România însemnează defect corporal. „A rămas beteag d'un picior”, adică schiop. Pe de altă parte „boala” (dela slavul „bolitia” suferi, a avea durere) în părțile ungurene este cunoscută sub înțeles cu mult mai grav*) decât în România adică când e vorbă de o boală grea. Ar fi de dorit o transcriere, care e foarte grea intru cât ambele cuvinte sunt de origine străină. Așa se vede că românul era perfect de sănătos până la venirea slavilor cari l'au îmbolnăvit iar ungurii l'au beteșit. Pentru a nu rămâne dator voi reveni la acest cuvânt în capitolul viitor unde voi răspunde dlui Lahovary relativ la cuvântul morb.

Milă a milui. Pentru acest cuvânt slav domnul Lahovary nu găsește alt sinonim românesc, decât neologismele caritate și compasiune? Dsa arată că nici nu cunoaște cuvântul frumos strămoșesc îndurare, care derivă dela îndurerare (dolor = durere, dor). „Doamne îndură-te de noi”, sau spre noi! Nu sună oare mai deadreptul în inimă decât „Doamne miluește (Gospodi po milui)?” Și frumosul Psalm: „Indură-te

*) Am nuanțat pe grav de greu, pentru a nu da loc la neînțelegere.

Doamne de mine după marea ta îndurare!”, „Doamne îndurătorule!” „Neîndurate!” etc., nu este oare mai roșu decât înțeles de totuș suflarea decât acei „miluește!”

Dar este departe de mine să caut pricină de excludere, de expulzare a mult stimatei cetățene Milă, care de o mie de ani viețuiește adecă, pardon, „trăiește” în inima românului. E greu să răspundem la întrebarea: cum a ajuns acolo? Cestiunea e că în inima românului primul loc îl ocupă îndurarea și numai în al doilea loc mila, ba nu numai locul dintâi, dar și cel mai larg, deoarece în sânul îndurării se ascunde și durerea, pe când mila este un sentiment mai strimt, mai superficial, ori cât de generos dar el nu eșe dureros. Indurarea reflectează o durere de suflet, o înduioșare, sentiment pe care slavii ni-l'au înlocuit cu mila, cuvânt tehnic bisericesc. El a pătruns în cursul secolilor adânc în limbă, dar nu așa de adânc și în suflet, pentru că el nu s'a putut revărsa peste întregul suflet al românului îndurerat, ca să înăbușe în el vechiul sentiment: îndurare. Ca probă ne servește următorul proverb al egoistului: „Mi-este milă de tine dar de mine mă doare sufletul!”

De aici rezultă că cuvântul milă este un cuvânt tehnic religios învățat dela preoți: să împărțim milă celor săraci, adică ajutor material, pe când pentru „mine” nu eșe nur și milă, oer îndurare, adică un sentiment care conține și compătimire, sentiment care se deslipește de suflet cu oarecare durere.

Veste. Neveste. poveste. D. Lahovary în dragostea sa pentru slavismele din limba noastră n'are alte sinonime decât cele artificiale fabricate de ultra latinisti: rumoare, famă, conjuge. Dsa uită, sau nu vrea să știe, că veste corespunde perfect cu știre. „Ce știri ai dela ai noștri?” „N'am nici o știre bună!” De ce se preferăm atunci cuvântul veste? Pentru poveste? Dar povestea e cu totul altceva, ea este o istorie neadevărată, o închipuire, care n'are nici o legătură cu știrile, cu întâmplările adevărate din viața reală.

Să nu uităm încă, că nevasta nu este numai concortă și conjuge(?), cum arată d. Lahovary, ci ea este soție, femeie, muiere, cari toate au fost premergătoare nevestelor și povestilor.

Vremea. Acest cuvânt s'a înfipt de mult în limba noastră și a reușit să înlocuiască în multe formațiuni și locuțiuni străvechiul cuvânt: „timp”. Să adugăm cuvântul vreme din limbă ar fi o muncă sterilă, ba pot zice că ar fi o violență dureroasă, ar trebui să renegăm toate vremurile trecute, să-l renegăm pe Eminescu cu admirabila lui poezie: „Vremea vine, vremea trece”...

Dar a-i da preferință, și a face totul pentru ea să omorim „timpul”, ar fi egal cu negațiunea existenței noastre ca popor distinct înainte de venirea slavilor peste noi.

Cuvântul timp și toate derivatele lui au existat și există în gura poporului nostru în foarte multe părți locuite de români în alte locuri este pronunțat gutural: timp. De aici se derivă cuvântul întâmplare, a se întâmpla. Unele derivate însă ca „timpuriu” „răstimp”, „pe timpuri” au persistat pretutindeni în popor, aceasta o dovedește și faptul că timpuri și răstimp nici n'au sinonime din cuvântul vreme. Nu putem zice vremuriu, nici răsvreme. De altfel derivatul întâmplare și verbul a se întâmpla ne arată că forma latină este mai veche decât cea slavă care n'a putut să dea decât pe verbul a vremui, o acțiune cu totul impersonală a timpului rău. Timpuriul are sinonim pe „de vreme” iar „vremelnicul” este aproape subînțeles prin neologismul „temporar”.

Cu alte cuvinte vremea este pur și simplu o dublare a cuvântului timp. Ea ori cât rău i-a făcut, totuș n'a putut și nici nu va putea să omoare pe străvechiul cuvânt de origine romanică.

Anotimp este un compus nou, care cu drept cuvânt înlocuiește termenul scos din cărțile bisericesti vremile anului. A refuza anotimpul din literatură și știință nu se mai poate. Pentru d. Lahovary aceasta e un sacrilegiu, eu cred că e o îndreptare a limbii. Ori mai corect și mai frumos ar fi „vremile leatului?”

Luând de bază aceste două vorbe a se întâmpla și a vremui putem conchide că timpul este ceia ce germanul zice „Zeit” și englezul „times”, iar „vremea” se referă mai mult la schimbările meteorologice ale timpului și corespunde ger-

anului „Wetter” și englezului „vether”. Dacă literaturii ar nuanța în acest fel aceste două cuvinte niciodată de nu s'ar mai dușmăni una pe alta și nici frică de înlocuire n'am avea, iar limba s'ar îmbogăți.

În ce privește pe neologismul „sezon”, încă n'a putut prinde rădăcini decât în interesul modei și a stațiunilor balneare și climaterice ca o necesitate de nuanțare a anotimpurilor, când aceste n'au cuprinsuri cari să fie întoamă în limitele primăveri, verii, toamnei și iernei. Sezonul dela hisa nu corespunde cu cel dela Abbazia, nici cu cel dela Biaritz sau Ostende.

Pe de altă parte este incorect să zicem pe românește sezonul trandafirilor, tot așa de incorect ca și „anotimpurile rozelor” deoarece ride d. Lahovary; dar tot atât de ridicol va fi și zic și „vremile anului trandafirilor” precum cere dsa a fi românește. Românul zice „pe timpul” trandafirilor sau a rozelor, pe timpul fragilor, a strugurilor, a culesului viei etc.

Izvor. E cuvânt luat liber de popor din limba slavă; este destul de sonor, deci n'avem nici un motiv al înlocui cu sorginte. Acest neologism, de altfel foarte frumos, n'a prins, din cauza că n'avem alt verb sinonim izvorire, deși ael i final te cam strânge de gât.

Veac. (Veșnic, Vecinicie, de veci, vocii vecilor). Este cuvânt slavon introdus de biserică, dar nu circumscris așa de exact timpul de 100 de ani ca „Secolul”. Eminescu și Cosbuc întrebuințează și în înțeles general cuvântul secol în loc de veac. Apoi „pădurea de veci”. În singular „veac” este foarte disonant, parcă ar fi limba rațelor și de aceea poezii îl evită. Trebuie să lășăm deplină libertate literaturii să zică vecinicie sau eternitate; dar „de veci” nu are sinonim în rădăcina „secolului”, deci nu poate fi înlocuit, pe de altă parte a eternisa nu poate fi exprimat prin cuvântul veac.

Scump, ă, este slav, ungurul îl are cu înțeles mercantil de scump. În limba română este eternizat sub înțelesul scumpetei sentimentale și are diminutivul „drăguț” drăguță. D. Lahovary n'are dreptate că s'a înlocuit cu „amantă”. Amanta e înlocuit pe ibovnică, dar nici odată pe drăguță. Zicem: „Rada e o foată drăguță ea e drăguța lui Gheorghe, Safta însă și-a pierdut cumpătul și a devenit amanta lui Dînu.”

Cu toate că „amanta” nu este cuvânt nevinovat ca „drăguță” totuș nu este așa de obșcen ca „ibovnică”. Aș dori să știu însă unde a oetit d. Lahovary „amăntuță” în loc de drăguță? Așa se vede că nici dsa nu crede ce scrie.

(Va urma.)

Adresă greșită.

Precum se știe prin congruă s'a mai îngreunat soarta materială a preoțimei, căci la instigații externe și sub influența spiritului vremilor dușmănoase preoțimei, face fel de fel de încercări de scăpa de bir și stole, mai ales însă visează la congruă: acolo e congrua și sesia — zic oamenii.

Sesia e unde e, dar nu pretutindeni, iar congrua e pecum vreau domni, li-o reține când conțează mai mult la ia, sub diferite pretexte. Cu drept cuvânt zice „Revista Preoților”, că la toată lumea se regulează salariile conform exigențelor timpului numai preoțimei îi aduc exigențele timpului scădere în salar, în loc de urcare. Până aici e bine.

Dar „Revista Preoților” își întemeiază solicitarea pe concluzul consistorial, cu care a rezolvat nenumăratele cereri ale profesorilor dela seminarul diecezan să le amelioreze salariile conform exigențelor timpului, căci din plata ce o au acum nu pot trăi. Dovadă că toți profesorii stau pe dură, care recurge la parochie, care la stat, care la alte institute cu salare mai mari profesoriale, cum e și cazul profesorului V. Micula. Cine cunoaște scumpetea din Arad și salariile profesoriale, trebuie să recunoască că acești oameni chemați a da știință și însuflețire fiitorilor preoți și învățători, sunt cei mai măști fii ai diecezei, în urmare „Revista Preoților” a greșit adresa.

Concursul cu „exigențele timpului” este numai o formulă cu care s'a pus în cuiu pofta profesorilor de a fi salariați cinstiți. Numai pensionarul dela Brașov, V. Goldis, se bucură de adaos personal excepțional și așa e cu exigențele timpului în buzunar, iar pentru ceilalți profesori și func-

șionari vechi dela consistor le-a băgat în formul concursului cu care le-a acđtat în curu. Potrivit dar persoana privilegiată a dlui Goldis concluziunilor ce vi-le-afis făcut din exigențele timpului și lăsați ironia cu îmbunătățirea sorții profesorilor.

Procesul fraților Zsilinszky.

— Acuze grave împotriva unui judecător. —

Cum am anunțat, ieri a început înaintea Curții cu jurați din Budapesta a doua desbatere a procesului pornit împotriva fraților Zsilinszky, cari l-au asasinat, vara trecută, pe deputatul Achim András, „Regele țărănilor”. În desbaterea întâi, ținută înaintea Curții cu jurați din Giula, în sfera de influență a celor două partide ale căror frământări au adus la asasinatul lui Achim, — frații Zsilinszky au fost achitați. Au fost achitați de jurați cu toate că s'a dovedit că ancheta împotriva fraților asasini a fost făcută în mod parțial, în favorul fraților asasini, odraslele unei familii de moșieri bogați.

Curtea de Casație din Budapesta a casat, însă, această sentință de achitare și cu desbaterea nouă a însărcinat Curtea cu jurați din Budapesta, pentru a scoate procesul din atmosfera de ură și dușmănie dela Giula.

Frații Zsilinszky au fost achitați, la Giula, sub cuvânt că au uzat de dreptul lor de legitimă apărare, când, insultați de Achim, au împușcat asupra lui. Curtea de Casație a constatat, însă, cu drept cuvânt, că nu poate fi vorba de legitimă apărare când intri cu de-a săla în casa unui om și n'o părăsești nici după ce ești provocat s'o faci.

Ziua întâi a desbaterii a adus, însă, o senzație neașteptată, care aruncă o lumină vie asupra stărilor nesănătoase ce stăpânesc în viața publică a Ungariei. Sistemul de protejare a mers la noi atât de departe, încât chiar și în justiție, care sub ori ce împrejurări trebuie să fie imparțială, se găsesc oameni cari să facă servicii de complezență. S'a constatat, anume, din declarațiile a doi martori că frații Zsilinszky, cu prilejul interogatorului înaintea judecătorului de instrucție, au primit dela un judecător îndrumări când și cum să facă declarații.

De altfel din declarațiile martorilor de ieri se confirmă declarațiile făcute de Achim sub jurământ, câteva ore înainte de a muri, că a fost împușcat în mod hotesc, după prima somare adresată fraților asasini de a părăsi casa lui.

Dăm aici partea în care se desvelește felul cum a fost condusă ancheta.

Acuze grave.

Jandarmul Fekete József, care a condus cu un soț frații asasini înaintea judecătorului de instrucție, declară că în vremea acestui interogatoriu judecătorul de ocol Jankovics stătea la spatele judecătorului de instrucție Kurez și după fiecare întrebare a acestuia le făcea fraților semnă cum să răspundă.

Acceiași declarație o face și jandarmul Szabó Miklós. Asupra amândurora purtarea aceasta a judecătorului de ocol a făcut impresia că acesta era dinainte întelos cu frații Zsilinszky.

Jandarmii declară apoi că în vreme ce îi duceau pe frații Zsilinszky la Giula, aceștia au recunoscut că au mers la Achim cu gândul să și încheie socotelile. „Ne-am dat seama că sau noi vom rămânea pe teren, sau el (Achim)”.

Declarațiile aceste martori le-au confirmat cu jurământul lor.

Carnetul unui privitor.

„Cine nu cutează să meargă până între acei țărani, cari s'au expus pentru răușita candidaturii sale, acela face o tristă figură”. AL Valda-Vaideol.

Rezon! În timp ce biata țărănime
Se plânge prăpădită de istov,
Amicul nostru Goga se preumblă.
Aleargă dela Karlsbad la Brașov.

Incununat cu laurul cel verde,
El a uitat al nației suspin,
Iar Alexandru Vaideol, eroul.
Petrece anul nou la Seghedin.

O, nație română, ia aminte
La ce te 'ndeamnă astăzi Rămurel:
Veniți să smulgem laurii lui Goga.
Să-i dăm lui Alexandru Vaideol.

Chemați pe Goldfisch, lavă și pucioasă
Pe ochi, pe nări, pe gură să asvârle
O cer aceasta astăzi Mărginenii
Și-o cere umbra tristă a lui Bărle.

O cer orfanii care plâng pe drumuri
Nenorocii de dușmanul mișel,
Toți cei ajutorați în vremuri grele,
Și mângâiați de domnu Vaideol.

Nu l-ați văzut? Prin satele oltene
Trecea ca un apostol pelerin
El pe orfanii îi mângâie pe frunte,
El împărțea durerilor alin.

La vorba lui ca fagurul de miere
Bătrâul devenea flăcău levent,
Căci îl vrăjea cu mândrele lui versuri.
Pe cari le-a fost rostit în parlament.

Urmați'l deci. Vă chiamă datoria
Și cine protestează e mișel,
Ascultă, neam român, căci mântuirea
E 'n domnul Alexandru Vaideol!

Rămurel.

Cronică externă.

Programul noului guvern francez.
Noul cabinet de sub președinția lui Poincaré se va prezenta azi Camerei deputaților pentru a-și desfășura programul.

Sâmbătă seara a avut loc primul consiliu de miniștri în care s'a stabilit acest program. Punctele principale ale programului sunt: votarea acordului franco-german, care corăspunde demnității și intereselor ambelor țări; menținerea raporturilor de alianțe cu cele două puteri aliate (Rusia și Englitera) și continuarea raporturilor de prietenie cu celelalte state; reforma electorală pe baze largi și democratice.

Pentru realizarea acestui program guvernul apelează la partidele republicane, cerându-le sprijinul. În deosebi este primită cu simpatie anunțarea reformei electorale, mai ales că atât ministrul-președinte cât și noul ministru de interne Steeg sunt aderenți declarați ai reformei electorale proporționiste.

Criza ministerială în Spania. Ministrul-președinte Canalejas a prezentat Regelui Alfons demisia cabinetului. Demisia, însă, n'a fost primită de Rege.

Motivele cari au îndemnat cabinetul să și prezinte demisia sunt a se căuta în mișcările revoluționare cari frământă de multă vreme Spania. La Culexa a avut loc, în vremile din urmă, o revoltă neînsemnată. Șapte revoltați au fost arestați și osândiți la moarte. Regele, la propunerea lui Canalejas, a grațiat pe 6 dintre revoltați. În Spania întregă s'a pornit acum o mișcare in-

tensivă în favorul și al celui de-al 7-lea arestat. Amenința chiar o grevă generală.

Sub presiunea opiniei publice, Regele a grațiat și pe acesta și astfel criza s'a aplanat.

Invitare la abonament.

— Abonați „Tribuna”. —

Acel intim și călduros contact sufletesc ce s'a stabilit între „Tribuna” și cetitorii ei, ne îndeamnă să ne îndreptăm cu încredere și dragoste acum în pragul unui nou an, către publicul nostru cetitor, care prin alipirea și devotamentul său statornic către „Tribuna” a făcut din ea unul din factorii de căpetenie ai vieții noastre publice. Suntem convingși, că nu prin noi, ci prin publicul ei cetitor și-a dobândit „Tribuna” această importanță. Căci acest public este elita intelectualității românești, care a fost totdeauna accesibilă ideilor de înaintare și de progres. Aceasta intelectualitate se inspiră, din cele mai avansate ideale în politică și din cea mai curată concepție naționalistă în literatură. „Tribuna” este expresia fidelă a acestei intelectualități, dela aceasta primindu-și toată puterea, dragostea și îndemnul de a se face vestitoarea tuturor dorințelor, gândurilor, speranțelor și luptelor naționale. Cu rădăcinile coborâte adânc în conștiința mai bună a neamului ea a rezistat tuturor persecuțiilor vrăjmașului firesc, plătind cea mai onorifică contribuție de sânge în cursul anilor și a înfruntat toate viforele calomniilor, minciunilor și bârfelilor deslănțuite de un an încoace împotriva ei. Ea este termometrul puterii de reacțiune a poporului nostru în procesul permanent, de fiecare clipă al triumfului valorilor morale și ideale asupra valorilor în curs, al primenirii și reînnoirii prin idei și oameni, proces care nu încetează niciodată la popoarele în cari e viu pulsul vieții. În viața unui popor, a unui partid se pot aduna multe rele, multe păcate și neajunsuri, motiv de desperare ar fi numai atunci când n'ar exista o reacțiune destul de puternică de a lupta pentru stărpirea lor.

„Tribuna” intrupează ideea acestei reacțiuni a puterii de viață a poporului nostru și apelează azi mai mult ca ori când la sprijinul cetitorilor ei, cari pot pricepe în toată intensitatea lor fenomenele actuale din viața noastră publică.

Deschidem abonament nou la „Tribuna”:

Pe un an	28 cor.
Pe jumătate an	14 cor.
Pe o lună	2.40 cor.

Pentru România și străinătate 40 franci.

INFORMAȚII.

ARAD, 16 Ianuarie n. 1912

„Autorizate”.

Abonați „Românul”. De vre-o 10 zile încoace, organul autorizat publică zilnic câte două coloane de proză anostă în care invită la abonament.

În numerele dintâi, între colaboratorii politici îl anunța și pe marele nostru poet Alexandru Vlahuță. De câteva zile, numele dlui Vlahuță lipsește din șirul colaboratorilor politici și chiar și din șirul colaboratorilor literari.

Explicația? E simplă: dl Vlahuță nu poate să colaboreze la un ziar care își bate joc, în chip murdar, de cei mai distinși scriitori ai neamului românesc.

S'a ridicat nivelul... După cum suntem informați d. Dr. V. Bontescu, avocat român în Hațeg și autorul volumului de versuri „Ego”, lucrează de mai multă vreme în redacția autorizată. D. Bontescu a venit la Arad, suntem siguri, să mai ridice puțin... nivelul intelectual al organului autorizat, tăvălit până acum prin toate noroaiile.

Judecând după articolul prim de astăzi „Scriitorii și politica” nivelul s'a și ridicat. D. Bontescu — deși nu iscălește articolul, îl recunoaștem — însuși un scriitor răscunoscut, va să zică un om competente în materie. Îl dă gata pe Goga cu toate teoriile lui. E drept că după belimbroaca execuție a dlui A. B. C. D. etc. Popovici foarte ușoară situația dlui Bontescu, dar oricum, judecățile unui... scriitor sunt totdeauna interesante și noi le vom urmări cu mare atenție, deși în ziarul nostru

Dentist în Cluj.

NAGY JENŐ

* specialist pentru dinți artificiali fără pod în
CLUJ KOLOZSVAR.
(La capitala străzii Jókai, în casa proprie.)

Pune dinți și cu plătire în rate pe lângă garanția de 10 ani.

Dentist în Cluj.

nu ne vom ocupa de ele, credincioși vechei și simpaticei noastre hotăriri, de când cu șodeniile lasaliene ale barbului nostru. Pe Isacu totuși îl vom aviza, se poate că de astădată, îl va învrednici pe colegul lui de mai multă atenție.

„Posibilități și pozitivități practicabile”. „Adnotările” întortochiate pe cari le face autorizat, interviurilor publicate de noi sunt uneori deadreptul adorabile. Nu vom să le discutăm acum, deși le „simțim subredal” foarte bine. Ne rezervăm această plăcere pentru mai târziu. Nu putem însă să trecem cu vederea numele „pozitivității” într'adevăr, foarte „practicabile”.

Cică pe pagina 4, coloana 2 a numărului de astăzi al „Românului” ori fi să se zică așa:

„I-se admitea dreptul de existență al „Tribunii” ca „organ independent și de controlă” în sânul partidului și i-se mai admite și astăzi, după toate câte le-a răscolit și păcănit...”

Suntem siguri că în Viena unde se află acum ilustrul d. Goldis, cetind aceste rânduri va fi rămas stupefiat.

— Cum, se admite dreptul de existență al „Tribunii”? Care este mizerabil, care îndrăznește să susțină astfel de afirmații?!...

Unde ești „mizerabil”? — întrebăm și noi, căci, întors acasă, ilustrul te va pocni la mir.

— Auzi tu, să admită el dreptul de existență al „Tribunei zilelor lui Mangra”, al „Tribunei zilelor lui Goga”, al „Tribunei zilelor lui Bocu, Ciorogariu și Schiopul”, asta una numai un trădător o poate spune. — Hai sictir, trădătorule!...

Par'că vedem pe ilustrul rentors la pensiile lui
Unul din Cherelus

— Balul „Reuniunii femeilor rom. din Arad”. Balul despre care am informat publicul românesc în numărul nostru de ieri, nu se va ține în 4 Februarie, după cum am publicat, ci în 8 st. n.

Incă de pe acum putem spune că acest bal costumat va fi întru toate vrednic de eele de până acum. În 8 Februarie, societatea noastră va avea prilejul unei petreceri frumoase și întru toate națională.

— Regele Carol către armata română. Cu ocazia anului nou, M. Sa Regele a dat următorul înalt ordin de zi:

„Ostași,

„La începutul anului, întâiul Meu gând se îndreptă cu dragoste și recunoștință către scumpa Mea armată, care a luat un avânt așa de înbucurător în toate ramurile activității sale.

„Prin înființarea de mai multe nouă regimente și prin înzestrarea cu materialul cel mai perfec-

ționat, armata s'a întărit într'un mod simțitor, iar țara a făcut și de astă dată cu deplina încredere ce are în voi, însemnate jertfe, sigură fiind că veți răspunde ori când la așteptările sale. Vouă vi-se impun dar o muncă statornică și sfertări neobosite spre a vă arăta vredniciei de atâta îngrijire cu care sunteți înconjurați.

„Cu prilejul inspecțiilor Mele și al manevrelor mari conduse de iubitul Meu Nepot, s'au pus iarăși la iveală însușirile voastre ostășești, de mult cunoscute de Mine.

„Mulțumesc șefilor tuturor treptelor ierarhice pentru devotamentul cu care îndeplinesc datoriile lor, precum și vouă pentru rîvna voastră.

„Armata pășind înainte fără șovăire pe calea progresului și abnegației, Ne în)ăduiește să primim viitorul cu liniște și siguranță.

„Pătruns de această credință, vă urez la toți sănătate și ani mulți fericiți”.

Dat în București, la 1 Ianuarie 1912.

Carol.

— Logodnă. D. Dumitru Marcu, inginer (originar din Săliște) cu dsoara Silvia Podoabă, logodiți.

Sincerile noastre urări de bine!

† Sofroniu Oltean, paroh gr.-cat. în Rechi-tova, a repauzat la 23 Decembrie v., în vîrstă de 53 de ani.

Olga Draia, fiica dlui Dr. Enea Draia, avocat în Târgul-Murășului, a repauzat la 13 Ianuarie n., în vîrstă fragedă de 13 ani.

Odihnească în pace!

x Oferă albituri pentru mirese, lucru propria, în executare solidă și specială: Heim I. atelier special pentru albituri, Arad, Piața Libertății (Szabadság-tér) nr. 20.

— Pământ țaranilor din România. Din București ni-se scrie: Guvernul a intervenit pe lângă Cassa Rurală ca în primăvara acestui an să împartă la țărani toate pământurile cumpărate de această casă, în valoare de peste 30 milioane lei.

În același timp Cassa Rurală, în vederea desvoltării ce au luat serviciile sale, are intențiunea de a spori capitalul său care este azi în valoare de zece milioane lei.

— Logodnă. Doamna văduvă Lucreția Peia și d. Gheorghe Bârsan, comerțiant în Făgăraș își anunță logodna.

Felicitările noastre.

— Un țaran marinimos. „Gaz. Tr.” i-se scriu următoarele: Comuna Ucea de jos (com. Făgărașului) e în jale mare. Țăranul fruntaș, plugarul iscusit, muncitorul neobosit, Nicolae Gurdea

(cunoscut sub numele de Lăica lui Man) casar și colector comunal, membru al reprezentanței comunale; un valoros bărbat al comunei politice și un și mai valoros membru al bisericii și școlii greco-ortodoxe române din comună a încetat din viață în 12 Ianuarie n. în etate de 51 ani, fără de a lăsa moștenitori. O parte, nu chiar neînsemnată a averii sale, — bani în numerar, hârtii de valoare și realități, a lăsat-o răposatul bisericii și școlii din comuna natală — iar cu 200 cor. a înființat un fond pentru salarizarea cantorilor bisericesti. Bănuțată să-i fie memoria! Un consătean.

x Doză vellești să bei secol leffin, poți să încerci, oști litera de rum englezesc și o cutie de ceai costă numai 2 cor. Un litru de ceai pentru diferite lichoururi 50 fl. un litru ceai de rachiu 20 fl. și un litru ceai pentru am 40 fl.

Prezervative pentru bărbați și dame bucată 40 fl. Legături pentru vătămătură, pentru hurtă precum și alte articole ce se țin de brânze se află la drogueria „Juger” alci Fekete Mihály, Marcovásárhely, Nagy-Széchenyi. Comandele peste 10 cor se trimit franco.

Mișcare culturală și socială.

— Petreceri, concerte. —

20 Ianuarie.

Concert în Sibiu. „Reuniunea sodalilor români din Sibiu” invită la concertul împreună cu poșta umoristică și dans, ce va avea loc la 20 Ianuarie n. în sala dela „Unicum”. Inceputul la orele 8 seara.

11 Februarie.

Teatru în Brad. Meseriașii români din Brad invită la serata literară și reprezentația tetrală, urmată de dans, ce va avea loc la 11 Februarie n. în hotelul „Hungaria”. Se va juca „Cinel-Cinel” de V. Alexandri. Programul sezătorii este: 1. „Foaie verde de trifoi”, premearsă de fluer (cor). 2. Baladă de G. Coșbuc, declamată de dsoara Iulia Cioflica. 3. Toarce lele toarce, premearsă de fluer (cor). 4. „De-o să mor” de O. Goga declamată de dsoara Elena Bușu. 5. „Coasa” cor. 6. „Isprita” de G. Coșbuc declamată de dsoara Ida Căinaș. 7. „Măndruța cu ochii verzi” (cor). Inceputul la orele 8 jum. seara.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
„Tribuna” instituit tipografie. Nihil și cons.

Leon Tolstol.

197

RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

Iulia dădea serata ei de adio în ajun de a părăsi Moscova și cu degetele ei ascuțite și încărcate de inele, aduna niște scamă.

— La amendă! strigă un tânăr ce purta uniforma miliției și pe care Iulia îl numea „mon chevalier”.

Se convenise la Moscova ca să se vorbească numai rusește iar acela ce va rosti cuvinte franțuzești să plătească o amendă pentru comitetul de ajutor.

— Mă execut, făcu Iulia, cu toate că n'am nici vremea și nici mijloacele să mi iau, ca prințul Galizin, un profesor care de seara, îi vezi razele, urmă ea zâmbind plăcut lui Pierre care intra. Vorbeam tocmai de d-ta, spuse ea cu ușurința cu care mint femeile din lumea mare, și spuneam că regimentul d-tale îl va eclipsa pe acela al lui Mamonoff.

— Ah! nu mi mai vorbiți, zău, de regimentul meu! făcu Pierre sărutând mâna gazdei și luând loc alături de ea; m'am săturat până'n gât.

— Și de sigur că vei comanda d-ta însuși regimentul zise cu viclenie Iulia schimbând o privire de inteligență cu cavalerul ei. Dar în prezența lui Pierre tânărul își perduse fără de voie toată siguranța; căci cu toată distracția și bonomia lui Pierre, personalitatea acestuia punea capăt tuturor încercărilor de bașjocură pe sociala lui.

— Nu, răspuse Pierre rîzând și privind și trupul cel gros; ar fi prea ușor francezilor să mă ia drept țintă; și apoi mi-e teamă că n'aș putea să mă ridic în șea.

Societatea Iuliei se hotări să tachineze de data aceasta pe familia Rostoff.

— Aud că afacerile lor merg rău, foarte rău! zise ea. Contele e așa de puțin practic! Razumovski a vrut să-i cumpre el casa, dar afacerea trăgănează, fiindcă cere prea scump.

— Eu cred că vânzarea se va face, spuse un obișnuit al casei, cu toate că e o nebunie să cumperi azi imobile și mai cu seamă la Moscova.

— Dar pentru ce? întrebă Iulia; crezi oare că Moscova e în primejdie?

— Dar d-ta de ce părăsești orașul?

— Eu?... Ce întrebare!... Eu plec... fiindcă pleacă toată lumea și fiindcă nu sunt nici Jeana d'Arc, nici amazona... Dar Rostowi urmă ea, de ce rămân ei încă aici? Imi pare, se adresă ea lui Pierre cu un zâmbet viclean, că Nathalia este cu totul restabilită!...

— Ei asteaptă pe fiul lor cel mic care este la cazaci, făcu Pierre; căci contesa n'ar părăsi Moscova pentru nimic în lume, înainte de reîntoarcerea fiului ei.

— I-am întâlnit alaltăieri în societate. Nathalia s'a făcut din nou frumoasă, ea este foarte veselă; a cântat chiar o romântă. Cât de ușor iau unele ființe lucrurile.

— Și ce a luat ea ușor? întrebă Pierre cu nemulțămire.

— Știi, conte, făcu Iulia cu un zâmbet, cavaleri ca d-ta nu se mai găsesc decât în romanele dnei de Souza.

— Eu, un cavaler? dar pentru ce? întrebă Pierre rîzându-se.

— Ei, scumpe conte, c'est la fable de tout Moscova. Te admir, pe cuvântul meu.

— O amendă, o amendă! strigă milițianul.

— Bine, bine, dar e imposibil și plicticos să vorbești când n'ai voie să te exprimi și în franțuzește.

— Care e fabula întregii Moscove? întrebă Pierre ridicându-se mâniat.

— Dar, conte, o cunoști ca și mine.

— Eu nu cunosc nimic, făcu Pierre.

— Oh!... d-ta, prietenul Nathaliei!...

— Nu, doamnă, reluă Pierre cu glasul nemulțămii. nu mi-am asumat de fel rolul de cavaler al d-rei Rostov. și este mai bine de o lună de când n'am văzut-o.

— Qui s'excuse s'excuse! zise Iulia zâmbind și acormonind prin scama ce o avea. Apoi, pentru ca cel din urmă cuvânt să-i rămână tot ei, ea schimbă vorba.

— Ați auzit că biata Maria Bolkonsky a sosit la Moscova? Ea și-a pierdut părintele.

— Unde este? Aș dori s'o văd, întrebă Pierre.

— Am petrecut aseară laolaltă. E foarte tristă — și știți oare cine a scăpat-o? E un roman întreg... Nicolae Rostov... Ea era amenințată, oamenii ei fuseseră răniți, el i-a venit în ajutor și a salvat-o.

— Încă un roman! spuse milițianul. Hotărît lucră, fuga aceasta generală favorizează căsătoria fetelor bătrine; mai întâi prințesa Katișa, apoi prințesa Bolkonsky.

— Știi, eu sunt convinsă că ea este cam amoureuse du june homme.

O amendă! o amendă! o amendă!

Dar cum aș fi putut asta în rusește?

(Urmare).

REISZ MIKSA FABRICĂ DE MOBILE

in
BÉKÉSCSABA — NAGYVÁRAD
Andrássy-ut 41—43. Rákóczi-ut 14.
(Lângă „Apollo“).

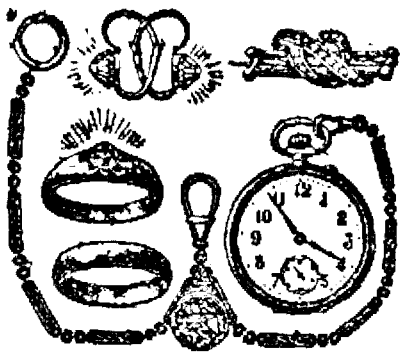
ANUNȚ.

In cancelaria notarială din Ciuciu (Hal-
mágyocsúcs, comitatul Arad) află aplicare un
tânăr cu praxă bună de scriitor sub
condițiuni favorabile.

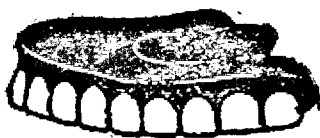
Cine vrea să cumpere
vițe americane

„RIPARIA PORTATIS“
pentru altoit, să se adreseze preotului Petru
Pelle din Miniș (Ménés) comitatul Arad.

A. Slepák, giuvaergiu și
ceasornicar
Marosvásárhely, Széchenyi-tér 43. sz.

Maie asortiment în ceasuri de buzunar de
aur, argint și nickel, în ceasuri de părete.
Giuvaerice fine, cu briliante, obiecte de lux
în argint și articole optice în atelierul meu
se reparază ca nouă, lucrurile vechi, anume
giuvaerice și ceasuri, pe lângă garanția
Prețuri solide! — Serviciu prompt!

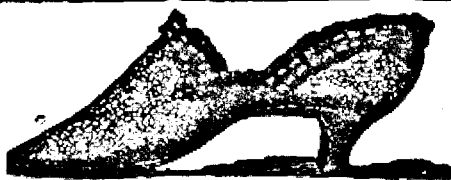

Scoaterea dinților, dinți
artistici, poduri în gură, de
aur, coroane, efepuiește

QUIL REINHOLD
DENTIST,
pe lângă prețuri moderate și garanția
LUGOȘ, STR. BONNÁCZ 11.

Premiat la a. 1902 din partea expozi-
ției Industriale din Beclcherecul-mare.

BERBERSZKI MIKLÓS
păpușar,
— Nagybecskerek. —

Liferează în țară și străinătate păpuși de
oale, păsă, mătase și catifea, pentru băr-
bați, dame și copii cu prețurile cele mai
ieftine. Serviciu prompt. — Catalog trimis
gratuit. — Revizătorilor li-se dă rabat.

Traian Turturean

lăcătuș artistic și de edificii

Bistrița — Besztercze.

10% economie la comande
— de lucrări artistice. —

Lucrătoare aranjată cu mașini moderne.

Atențiune la cuptoarele economice
de bucătărie vestite în
Transilvania. — Catalog și desemnări
să trimit la cerere.

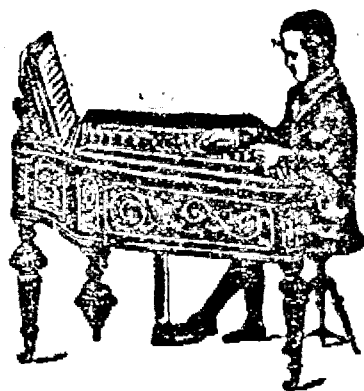
Roth Frigyes,

măcelar și cărnătar,
Alba-Iulia — Gyulafehérvár.
Sétatér Nr. 5. (lângă Hotel Europa)

Are de vânzare zilnic, carne proas-
pătă, de vită, porc, vițel, oaie, miel,
de porc afumată, apoi toffelul de
carnătar, slănină și unsoare, în
mic și mare. — La cerere trimite
în cana proprii unsoare proaspăt
topită. Expediție promptă fie prin
postă fie ca marfă Cereți prospect.

TIMBALE!

Timbalele inventate de mine, cele mai
moderne, cu organism dublu de oțel, foarte
trainice și de o rezonanță deosebită se pot
comanda numai dela mine, cu prețurile
cele mai moderate, pe lângă ga-
ranție de 5 ani.

Mészáros Ferenc,
fabricant de cimbale.
Budapest, VII., Bethlen-u. 39.

Prețuri ieftine, la cerere, se trimit gratis. Core-
spondența întru cât se poate să se facă în limba
ungurească, germană sau sârbească.

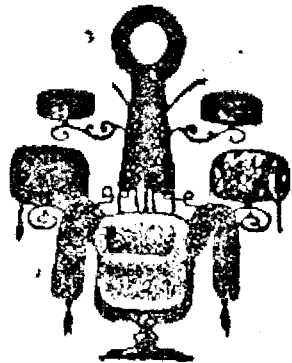
Cel mai mare magazin de blănărie!

Ragályi János

Temesvár: Gyárvaros, Kossuth Lajos-tér 2.

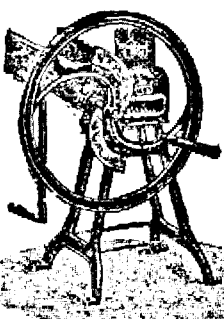
Iși recomandă în atenția on. public din
localitate și provincie bogatul asorti-
ment de blănărie cu prețurile cele mai
convenabile. Artic-
cole de fabricație
proprie; mantale
de blană, blană
de căiătorie. —
manșoane, boabe
căciuli pentru
domni și doamne
ultima modă și
lucrate cu gust.
Prețuri ieftine. —

Primește orice lucrări de blănărie pentru
prefacere, captuire, captușirea și colierea
mantalelor. Serviciu prompt și conștiințios.
Numai marfă bună și execuție de I-u rang.

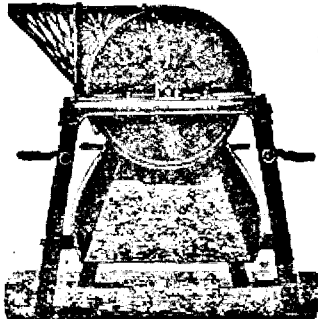

Hegyi János,

măestru lăcătuș de lucruri pentru zidiri și de artă.
Atelier de mașini și depozit de mașini agricole.
(Casa proprie) Aiud — Nagyenyed, Strada Tövisi-ut.

Primește ori-ce lucrare de lăcătușerie artistică
și pentru zidiri, precum și lucrarea și repararea
de mașini agricole și industriale. La a. ele ma-
șini cari nu se pot executa în atelierul meu, am
luat reprezentanța și depozitul, mai multor fa-
drici, de care a căror fabricații m'am convins în
decursul anilor, că sunt neexcepționabile. Rog
să se adreseze în ori ce afacere referitoare la bransa
aceasta, — la mine, servind ori și cui cu lămuriri.
Țin în depozit și mașini de cusut, cele mai
bune fabricații, precum și cumpene, cântare,
decimale — Prețuri ieftine. Catalog gratuit.
Se dau cu garanție și condițiuni de plată și în rate.

ILIE BURĂ,

lăcătuș artistic și pentru zidiri,
BISERICA-ALBĂ,
Strada Orșova Nr. 4. (casa proprie).

Primește orice lucrări de bransa aceasta precum: strângerea cu fer a zidurilor, pregătirea de porți și garduri de fier, balcoane, trepti, îng. adu. de mo. mînte, cămine și cuptoare etc. executate artistic și prompt. Primește totodată spre efectuare totfelul de reparaturi atîngătoare în bransa aceasta pe lângă preturi ieftine și serviciu pu. tctual.

KUN ENORE,

atelier cu mașini electrice pentru
ascuțire artistică și homoru.
SZATMÁR,
casa. I. Évay, viz. A. via
de Tribunal.

Se recoman. pentru pregătirea și ascuțirea oricărui soi de cuțite, ca cuțite pentru cășapie și bucătărie, pentru masă și bricege, unelte pentru ciobotari și cojocari precum și ascuțirea bricelor pe lângă prețuri convenabile și execuție ireproșabilă.

La trimiterea a 6 brice barbiereilor socotesc taxa numai pentru g.

De neîntrecut!

Spălătorie aranjată cu mașini e'ectrice pentru curăț re. a chimică a hainelor, colorare și spălarea fulgilor de perini.

LUCZA JÓZSEF

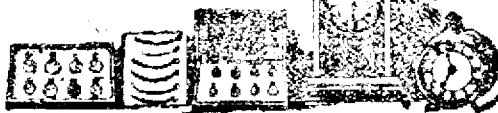
Seghedin—Szeged, Laudon-utca 9. sz.
(Colțul pieșet Valeria.)

Având sistem propriu de-a curăț chimic și a colora, sunt neîntrecut în meseria mea. Colorez haine de domni, dame, copii, danțele, stofe de mobile și covoare. Pierdelele le spal cu mare grije. Pentru doliu colorez haine în negru. Comandele le execut îndată cu mare acurateță. Baltoane de piele le colozez în colori închise.

JOHAN GENSTHALER

gluzaergiu și clasornicar,
în Orăștie. Szászváros.
Filiată în Szászsebes.

Vânzare de juvaere, de aur și argint și ceasornice pe lângă garanție și prețuri moderate. — Să fac orice reparaturi de juvaere și ceasornice de aur, repede, precis și ieftin. — Serviciu conștițios. —

Gafea și Tea

Extras din Catalogul lui Kotányi János:

Cafea brută:

Jamaica 1/2 Chigr.	Cor. 1.00
Portorico 1/2	» 1.00
Cuba 1/2	» 2.—
lava aur	» 1.70

Cafea prăjită:

(În prăjitoria electrică proprie).

Calitate bună 1/2 Chigr.	Cor. 1.00
Calitate fină 1/2	» 2.20
Mixt ră foarte fină (Cuba, Aur, Menado, Mocca) 1/2 Chigr.	» 2.00

Tea:

Rămășițe de tea 1/2 Chigr.	Cor. 2.50
Tea de Congo 1/2	» 3.—
Mixtură pentru familie 1/2 Chigr.	» 5.—
Tea imperia ă foarte fină 1/2	» 6.—
Tea Ceylon foarte aromatică 1/2	» 6.—
Mixtură excelentă de prăjitori pentru tea 1/2 Chigr.	» —.80

Rum:

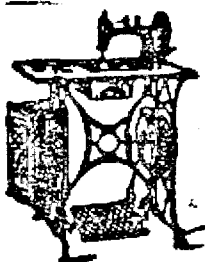
1 litru rum pentru tea de familie	Cor. 1.00
1 litru rum fin de Brazilia	» 3.40
1 sticlă 7/10 rum fin de Jamaica	» 3.50

Renumitul »ARDEIU KOTÁNYI« se vinde în cutii originale.

Kotányi János,

mare comerciant de cafea și tea.
(Seghedin, Budapesta, Viena, Döbling, Berlin, Abazia) și
ARAD, József főherceg-ut Nr. 3.
în edificiul băncii »Arad-Csanádi Takarékpénztár«.
Nr. telefonului 809.

Prima calitate.

Mașini de cusut »Singer« caitate bună, pentru femei cu 30 fl. (karikahajós) tot pentru femei 42 fl., cent. tra bobin 47 fl., cu 5 cutii din oricare solu 55 fl., cu luntre scufundătoare (sülyeszűtő karikahajós) — cent.albobin fără sunet, artistic lucrate, un adevărat decor pentru casă cu

65 fl., precum și biciclete cu 52 floreni, pe lângă garanție de 5 ani — I ferează:

KRAUSZ HENRIK,

Budapest, IV., Veres Pálné-u. 40.
Resnăzătorilor le dau rabat. — Catalog la cerere trimis gratis și franco.

Premiat la expoziție cu medalie de aur.

H. PALLÁN succesor Styászni József

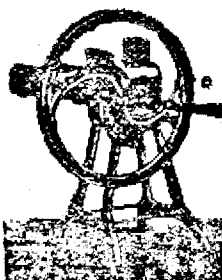
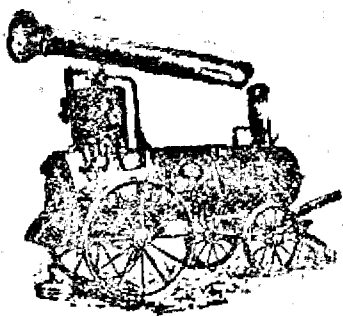
prima fabrică ardelenă de billarde și stimplărie în Kolozsvár, Dávid Ferenc-u. 3.

Primește aranjarea completă a cafenelelor. La cerere trimite instalatorul de billarde și în provincie. — Ține mare asortiment de billarde noi și vechi, bile, cheuri, etc. — Firma fondată în 1875. — La dorință face și trg. de schimb.

Kálnai S.

fabrică de motoare și turnătorie de fier,
Muraș-Oșohai—Mareșvásá hely.

Motoare cu benzin și olei brut, locomobile, motoare absorbitoare de gazuri. — Mașini-motoare cu benzin, automobile pentru arat și imblătit. — Primește totfelul de montări pentru mașini, stabilimente industriale, mașini cu aburi și încălzirea cu aburi, precum și executarea a totfelul de aliaje de fier și metale, montarea deplină a morilor precum și reparări în bransa aceasta.

Garanță deplină! — Serviciu prompt! — Prețuri ieftine.

Nu-i ceva fabulos

nu-i cu renume, ba nu-i nici excepțional

dar au gust bun

și sunt bine și în mare curățenie ținute, articolele de colonia e — și b. c. a. n. e. — pe cari le recomandă cu prețuri ieftine

Mezei János és Tsa

Oradea-Mare — Nagyvárad,
Piața Szent László-tér.

Colțul străzii Teleky, în edificiul băncii Nagyvárad Takarékpénztár.
Comande prin postă, se efectuează conștițios în cel mai scurt timp.

Telefon Nr. 247.

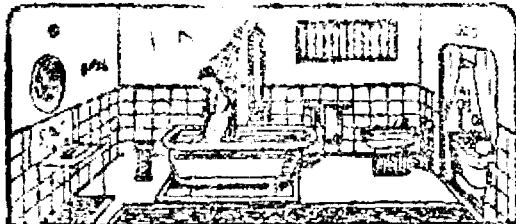
EDUARD LEXEN,

finichigiu și antepriză de instalațiuni

Brașov, Atelier: Strada Lungă Nr. 63.
Prăvălie: Strada Gabel Nr. 2.

Telefon Nr. 634.

Se recomandă pentru pregătirea muncii de finichigiu și galanterie la edificiile, precum coperise, și învelișuri de turn, ornamente de metal, vase pentru bucătărie, dulapuri pentru ghiată, vase pentru spălat și altele. **Specialist în apaducte la case, canalizări, conducerea de gaz de iluminat, și instalarea camerelor de baie.**

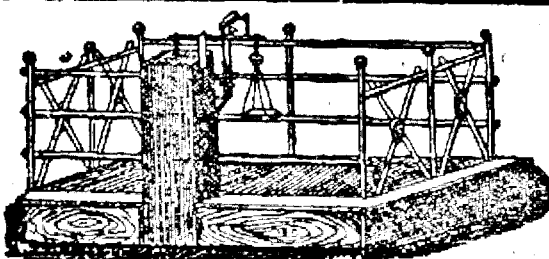

Lampe de carbid de toffelul dela 3 coroane în sus. — Engrosiștilor li-se dau rabat. Depozit bogat în vâni de scaldat, cămine, closete etc. Serviciu conștiințios. Prețuri moderate. Reparație promptă.

Tokodi Testvérek,

fabricanți decumpene.

Hodmezővásárhely, — Szeged,
Lánc-utca. Bokor-utca 10.

Recomandăm comercianților, proprietarilor de mori, agriculturilor și măcelarilor

cumpenele

noastre pregătite din cel mai bun material. Cumpene, cântare decimale din fier cu balanțe de oțel, intractabile, autentificate. — Pentru România livrăm și neautentificate. Comercianților le dăm rabat. — Catalog la cerere trimitem cu returnarea postei.

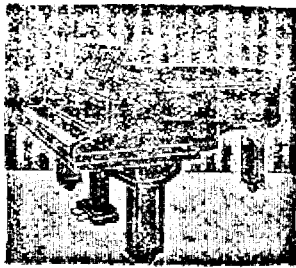
Pianuri sau Harmoniuri

se cumpără mai bine și ieftin în cunoscutul și solidul magazin de pianuri și harmoniuri

V. Heldenberg, Sibiu Strada Cislăuilor 9.

(vis-à-vis de Hotelul Impăratul Roman). Intemeiat la anul 1867 ca Ia prăvălie de pianuri în Transilvania.

Mare depozit de instrumente nouă și întrebuințate: pianuri, pianine, harmoniuri cu prețurile originale de fabrică. Sortiment bogat de pianuri de închiriat. — Plătire în rate după dorință. Pianuri vechi să primesc ca schimb.

Haas Károly

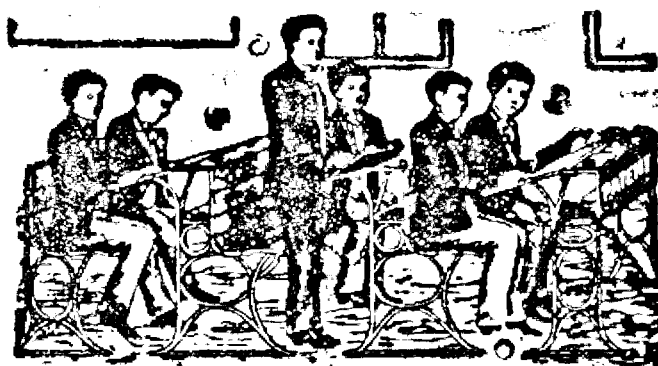
primul armurar și optician din

Szabadka, Egres-u. (Urli Kasinó).

Mare asortiment de

arme și biciclete

de cea mai bună fabricație precum și părțile constitutive ale acestora. Se primesc pe lângă garanție și prețuri moderate tot felul de reparaturi de arme de orice soi, mașini de cusut, biciclete gramofone, mașini de scris, precum și prefacere armelor și orice lucrări din acest ram. Serviciu punctual și conștiințios

Cele mai moderne mobile de fier și aramă și cele mai practice bănci igienice de școală

și mobilarea locuințelor, hotelurilor, spitalelor și a scoalelor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune materiale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se închează numai de către firma

Bernhardt Rezső utóda

Brassó, str. Neagră nr. 33.

- Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinări. -

Pregătesc

cupatoare de teracotă,

căminuri, vase, glastre, cu prețuri moderate.

Pentru durabilitatea lor garantez. Primesc și repararea cupatoarelor vechi și în provincie. Rugând sprijinul mult onoratului public:

Magyar István,

fabricant de căminuri și art'cole de lut Temesvár-Gyárvaros, Kém-u. 16.

Români! replantați viile cu altoi dela firma română!

„Mugurul”

Insoțire economică

Elisabetopole—Erzsébetváros (Kis-Kököl & vm.).

Altoi de vie

calitate distinsă — pe lângă celea mai moderate prețuri soiuri de vin de masă viță americană cu și fără rădăcină, ochiuri de altoit, viță europeană cu rădăcină.

Se află de vânzare la însoțirea economică

„Mugurul”

Elisabetopole—Erzsébetváros.

Material disponibil în altoi peste trei (3) milioane.

Școalele noastre n'au fost atacate de peronosporă.

Altoii sunt desvoltați la perfecțiune!

La cumpărări pe credit celea mai ușoare condiții de plată!

La cerere preț curent și instrucțiuni gratis și franco.

Români! sprijiniți firmele românești că numai acelea vă vreau binele!

Prima condiție de reușită este de a folosi material solid!

Români! Trimiteți băieții la cursul practic la altoit!

„ȘOIMUL” institut de credit și economii, soc. pe acții în Vașcău.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „ȘOIMUL”, societate pe acții în Vașcău, sunt invitați prin aceasta, conform §-lui 4 din statutele societății la a

VII-a adunare generală ordinară

care se va ține în **17 Februarie** st. n. a. c. la orele 2 p. m. în localitatea institutului.

OBIECTELE:

1. Alegerea unui notar pentru conducerea procesului verbal și a trei membrii pentru verificarea acestuia.
2. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghere despre gestiunea anului 1911 și aprobarea bilanțului.
3. Decidere asupra distribuirii profitului curat.
4. Darea absolutului pentru direțiune și comitetul de supraveghere pe anul de gestiune expirat.
5. Prezentarea și aprobarea statutelor fondului de penziuni al funcționarilor.
6. Deliberare asupra proiectului direcțiunii în privința urcării capitalului societar dela 100.000 — Cor. la 200.000 Cor.
7. Modificarea §-lui 6 din statute.

Vașcău, la 12 Ianuarie 1912.

Direcțiunea.

Activa—Vagyon.	Bilanț la 31 Decembrie 1911. — Mérlegszámla 1911. december hó 31-én.	Passiva—Teher.	
Cassa în număr — Kézpénz — — — — —	6387 84	Capital societar — Rézvényök — — — — —	100.000 —
Cambii de bancă — Bankváltók — — — — —	401170 —	Fond de rezervă general — Ált. tartalék alap — 21688 70	
» cu acop. hip. — Jelz. bizt. váltók — 132340 —	533510	» » special — Külön tartalék alap 2000 —	
Efecte proprii — Értékpapírok — — — — —	500	» » penziuni — Nyugdíjalap — — — — —	1060 —
Imobile — Ingatlanok — — — — —	42055 05	Depuneri spre fructificare — Betétek — — — — —	83958 93
Mobil ar — Felszerelések — — — — —	1798 74	Opozitii de Cassa — Pénztári letétek — — — — —	3479 27
Diverse conturi debitoare — Különb. adósok — — — — —	5315 32	Reescont — Viszleszámitási — — — — —	3540 43 —
		Conturi Curente — Folyó számlák — — — — —	2525 63
		Dividență ridicată — Fel nem vett osztalék — — — — —	30 —
		Bine aceri — Jó ékony alap — — — — —	297 13
		Interese tranzitoare — Átmeneti kamatok — — — — —	5214 29
		Profit transpus din 1910 — Átmoz. nyer. 1910-ről 426 94	
		Profit curat — Tiszta nyereség — — — — —	15000 —
	589560 95		589560 95

Eszte—Kiadások.	Perdere și Profit — Veszteség és nyereség számla.	Intrate—Bevételek.	
Interese de depuneri — Betét kamat — — — — —	4489 48	Profit transpus din 1910 — Átmozott nyer. 1910-ről	426 94
» » reescont — Viszleszámitási kamat 21688 24		Interese la cambii de bancă — Bankváltó kamat 43208 35	
» » Cont Curent — Folyó számla kamat — — — — —	171 91	» » » cu acop. hip. — Jelz. bizt. váltó kamat — — — — —	10147 65
Interese la fond de rez. gen. — Ált. tart. al. kam. 800 —		Venituri imobiliare — Ingatlanok jövedelme — — — — —	1157
» » » penz. — Nyugdíjalap kamat 60 —	27175 63	Provizioni — Jutalékok — — — — —	454 21
Dare erarială și comun. — Által. és közs. adó 4749 11			
» după inter. depunerilor — Betét kam. adó 448 94	5198 5		
Chirie de birou — Irodai költségek — — — — —	1728 63		
Chirie — Házbér — — — — —	1000 —		
Salare — Fizetések — — — — —	4151 58		
Mărci de prezentă — Jelenléti jegyek — — — — —	724 —		
Descrieri — Leírások — — — — —	416 25		
Profit transpus din 1910 — Átmozott nyer. 1910-ről 426 94			
Profit curat — Tiszta nyereség — — — — —	15000 —		
	55394 14		55394 14

Vașcău, la 31 Decembrie 1911.

Ioan Ovesea m. p.
dirigent — contabil

Macsim Non m. p.
casier

DIRECȚIUNEA:

Dr. Coriolan Pap m. p. Vasiliu Carțișiu m. p. Alexandru Pelle m. p. Vasile Sala m. p. Ilie Bursășiu m. p.
președinte

Moise Gavra m. p. George Bogdan m. p. Adrian P. Deseanu m. p. Miron Botișel m. p. Macsim Non m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghere am ezamenat bilanțul prezent, contul pierderii și profitului și confruntându-le cu registrele principale și auxiliare, le-am aflat cu acelea în consonanță și exacte.

Vașcău, la 11 Ianuarie 1912.

Iosif Diamandi m. p. Moise Popovici m. p. Ionaș Parteniu Coroiu m. p. Corneliu Palladi m. p. Atanasiu Toader m. p.
președinte